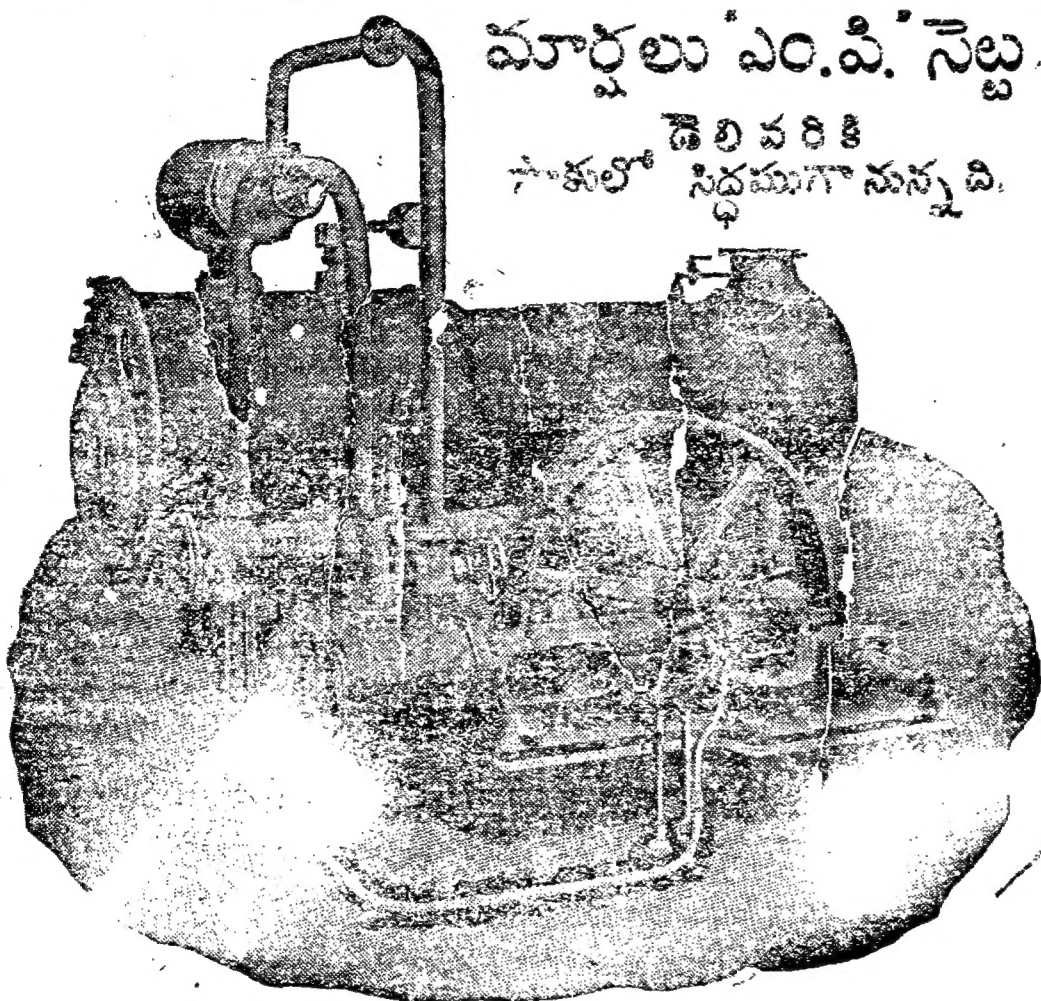

ఆంధ్రమిత్ర

310204

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

శుక్రవారము 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం No. 41.
 సంపుటము. ౪ } నవంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం } నవంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం }
 నవంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం } నవంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం } నవంబరు నెల 20 తేది మంగళవారం }

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డెలివరీకి
 సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

కాయలెత్తు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వీంగు
 'మెడలనువాటితో' వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
 డెలివరీ వివరము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సనుక్షి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజిన్, పంపు, వాటర్, స్టీం, వాటర్ వై వీంగు, మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు, డెలివరీ, సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము
 తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర పవిత్రమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 సంత మాత్రమున నయముగను.
 సులభ వెల 0-10-0 అణాలు

మోహినితైలం
 నీసా 1-8 0-12-0

తామరతైలము
 కబ్బి 1-8 0-8-0

చంద్రచంద్రిక
 కబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బొంబాయి - మదరాసు.

వనావధినరస్యజిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిక్కుత్రతను పోగొట్టు
 అయిందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-12-0
 ఇండియా సిలోకోనందు ఎచ్చటికైనా తపాలాఖర్చు
 ప్రతిముగా పంపబడును. (2978)

చిర్రానము పి. డి. సావంత్.
 నెం 144 వనశివపూడి బొంబాయి.

ఇదే సుంచినమయము

నీమకములాల పుష్పరాగముల కెంపుల బం
 గారునగలున్న వెల సరసముగాను పని శుద్ధ
 ముగాను దొరుకును. ఒకపాటి కొనిచూడండి.
 కోటా మునిరత్నం శెట్టి అందు నన్ను,
 8019 217, వైశాలికా - మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు- 219
 తక్షణమే
 (ప్రాసిత తపాలా ఖర్చులు కూడను అవే)
 ఒక ప్రతి "తామ శా"
 క్షరకము!
 వైద్యశా

వ్యవసాయకావ్యచరిత్ర

III

[దర్శి - చెంచయ్యగారు]

(విస్తృత తరువాయి)

కొంతకాలము జరిగినతరువాత చాల్లను దొంగుడు ఆరు కాస్త్రాక్షుడు అనుకూలమైన సవ్యపరిశ్రమను కనిపెట్టి, నేలను బీడుగా నుంచినవనములను విరూపించెను. గానుగ పండిన, ఎరుకలపొరుగును, ఎరువుగా నుపయోగించి సాగును. 1508-వ సంవత్సరములో సర్ వామ్సీదేవ్ అను రసాయన కాస్త్రాక్షుడు, రసాయనకాస్త్రమునకును వృక్షరసాధ్యకాస్త్రమునకును గల సంబంధమును గురించి కొన్ని యుపవాదముల నిచ్చెను. 1834-వ సంవత్సరము జేష్టు యెల్లంపున అనునతడు జంక నేలలను కాస్త్రముగా వాడుచేయుటకు లోతైన కాలువలను త్రవ్వకలతో కలిపి ప్రయోగించెను.

వ్యవసాయాభివృద్ధికి పాటుపడినవారిలో ఎనబట్ చాన్ లీలింగ్ కే నేలకేసినవారు జరుగు. ఆయన జ్యోతిషశాస్త్రము, రసాయనకాస్త్రమును ప్రవీణుడు. ఆ కాస్త్రాక్షునియను వ్యవసాయమునకును వృక్షముల నేపాత్రమునకును ఉపయోగించెను. కాస్త్రాక్షునియొక్క త్వరసాయమును వృద్ధికి తెచ్చుటకును, మూలనాశములను గ్రహించుటకును పురాదేశానిదికే. వీరు ప్రయోగకాలమున కనిపెట్టిన విషయములు ఎంతమాత్రము సామాన్యకృషివనకు ప్రయోజనకారియో తెలిసికొనుటకు సర్ వామ్ దేవ్ నేల లూయిస్ అను అంగ్లేయుడు రాధముద్రెద్దులలో లోకప్రసిద్ధి కలుగున వ్యవసాయప్రయోగ ఫలమును పోషించెను. 'సోదయము' (సోల) పత్రికయందలి (మెయిలియం గోనో) 'నూడర్ ఫాస్ఫేటు ఆఫ్ లైమ్' ఎరుకలు నున్న మూలపేజీ చేయబడినది (త్రవ్వమైన యెరువులుగా నేర్పడెను. నేలలను పుష్కలమందులు, ఫలవంతములుగావ్వకమైన మూలపదార్థములు ఎంతవేరుకలసికది, తెలిసికొనుటకు ఆంధ్రించిరి చేతులతో చేయుచుండిన పనులన్నియు పనియట్లచేత చేయవారంభించిరి. నెడచల్లుటకు బజజుగా గొట్టును, గడ్డించేరితో కొయుటకు బజజుగా గొట్టును సహాయముచే కొనిన పనియట్లును కనువులకు వేసి కట్టకు చిన్న చిన్న ముక్కలుగా చేసి దియెర్రమును మొదలయినవాటిని నిర్మించిరి. 1812 సం. లో వైయను కొయుటకు కనిపెట్టబడిన యెర్రమును 1850 సంవత్సరములో మేక కార్మికులను ఆమెరికాదేశీయులను ఎక్కువ యెరుకలతో గాని నుండినట్లు మార్చెను. ఆ యెర్రమునకు 1859 సం. లో, కొనినవైయను కట్టుకట్టులుగా కట్టుటకు ముయోయెర్రమును తోడుచేసిరి. ఆధముగా యెర్రకాస్త్రము సహితము 'వ్యవసాయకాస్త్రము'నకు తోడ్పడునట్లు చేసిరి. ఇనుపసాగు గుంటకలు, రూలకలములు, పండ్ల చట్టములు మొదలయినవి ఆయా నేలలకు వ్యవయోగపడునట్లు చేసిరి. ఆవిరియెర్రమును మొదట 1508 సంవత్సరమున ధావ్యానుల నూర్పుటకు వినియోగించిరి. 1850 సంవత్సరములో వాని నేలలను యెర్పుటకును నుపయోగించుటకు నుపయోగించు వారంభించిరి.

ఉపయోగకరమైన వ్యవసాయ విషయములను తెలిసికొనుటకును, రయితులకు ప్రయోజనములకును సంఘములు స్థాపించబడినవి. 1800-వ సంవత్సరమున "రయితుల పత్రిక"ను స్థాపించిరి. 1838-వ సంవత్సరములో "కాస్త్రా"ను గణ్యముగా వ్రాసిన యెరుకలను, అను ప్రసిద్ధి తో ఒక వ్యవసాయ సంఘము స్పష్టమైనది. 1842 సం. ము వ్యవసాయ రసాయనకాస్త్ర సంఘము స్థాపించుట. 1845-వ సం. నిర్మింపబడు అను పట్టణములో "వాయు" అగ్రికల్చరు కాలేజీ"ని నిర్మించిరి. వ్యవసాయ విద్యాలయమును నిర్మించుటకు 1851-వ సంవత్సరములో "అగ్రికల్చరు బోర్డు"ను ఏర్పాటుచిరి. సర్వముల వ్యాధులకు "బోర్డు"ను/అను కుండును కనిపెట్టి. 180 వ సంవత్సరములో వ్యవసాయ సహకారసంఘముల నేర్పరచుటకు ఒక సంఘము ఏర్పడెను. 1806 వ సంవత్సరములో 145 వసాకారసంఘములు అందు. సవ్యములకు కావలసిన ఆహార పదార్థములను గురించి ఎన్నియో ప్రయోగములను చేసి రయితులు అధిక ఫలితమును పొందుటకు మార్గములను తెలిసిరి.

ప్రజలములలో స్థాపించబడిన అనేకవ్యవసాయ ప్రయోగములు చేసినవేగి స్థిరపరచుటలు అలగ్యము చేయబడును. రాధము మైద్యప్రయోగస్థానముగా తెలిపెను. 2) కొన్నిటి కేడ

మొదలయినవాటిని వేసియు (8) మరొకన్ని నేలలకు నూతనముగా కనిపెట్టబడిన యెరుకలను వేసియు, ముఖ్యమైన వైద్య నన్నిటిని ప్రతిసంవత్సరము ఒక నేలలో పండించుచుండిరి. ఆవిధముగా సోదయము 15 వ సంవత్సరములు వైయచేసిరి. సామాన్యమైన నేలలలో కాలుధావ్యములను ప్రతిసంవత్సరము వైయచేయుచుండి నయెడల లాభకారికాదు కాని వ్యవసాయములను ఎన్నిసంవత్సరములైనను అనుకూలమైన ఎరువులను వేసి వైయచేయవచ్చునని తెలిసికొనిరి. కాని గడ్డిగాదులను మొలకలుచూడదు. ఇవి జ సంబంధమైన యెరువులను మార్చి వేసినయెడల ఫలితము స్వల్పముగా ఎక్కువగుననియు; వత్తెని సంబంధమైన యెరువులను మార్చి వేసినయెడల ఇవి జ సంబంధమైన యెరువులకు లె చాలాధికముగా ఫలితమనియు; కాని రెంటినికలిపి వేసినయెడల వాటిని వేరు వేరుగా వేసినప్పటికంటే చాలా అధికముగా ఫలితమనియు, తెలిసెను. ఎరువును ఏమార్తము చేయిన నేలలో (ప్రతిసంవత్సరము పదిరతులవరకు ఫలితపు లభ్యమండెను.

కాయధావ్యపు వైయలను గురించియు ఎన్నియో విషయములను స్థిరపరచిరి. కాయధావ్యముల వైయను కొనినతరువాత వేసిన వ్యవసాయముల వైయ, వ్యవసాయముల వైయను కొనిన తరువాత వేసినవానింటే అధికముగా ఫలితము కృషికులందరికి అనుభవపూర్వకమై విషయమే యయినను, అందుకు కారణములను తెలిసికొనకలక యుండిరి. అట్టిసందర్భమున, హెల్ రీగర్ అనుజర్మను దేశీయకాస్త్రాక్షుడు ప్రయోగములను చేసినవే కారణములను గ్రహించెను. నేలలలో నుండి కొన్ని అతినూత్తులవలె గాలిలోని వత్తెనిని కాయధావ్యముల మెక్కల వల్లగా పోగుచేసి పెట్టుననియు, అందువలన నేలలు ఎక్కువ ఫలవంత మగుననియు నిరూపించెను. అప్పటినుండియు సవ్యములు i వత్తెనిని వాడవైయవత్తెనియు ii వత్తెనిని నేలపు చేయుననియు రెండుతరగతులుగా విభజింపబడుచున్నవి. తెలియక ప్రతికృషివకులకు తనవ్యవసాయములో కాయధావ్యమును, చేయెను. కాయధావ్యపు వైయను పచ్చియెరువుగా వేయుట ప్రబలమగుచున్నది.

లింగ్, హెల్ రీగర్ మొదలయిన కాస్త్రాక్షులు తమ ప్రయోగకాలలో కనిపెట్టినవిషయములు ఎంతమాత్రము ప్రయోజనకారియో యని తెలిసికొనుటకు అవసరసంవత్సరములుగా పరీక్షచేసి లాభకరములను ప్రకటించిన రాధముద్రెద్ ప్రయోగకాలపాఠకలైన సర్ లూయిలెన్సెటుగారికి కృషికులందరు కృతజ్ఞులు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు - ఆమెరికా. విరోధాభిందవాదులు ఆమెరికాదేశమును వర్తమాన కొనినవస్తువు వారసంఖ్య అతిస్వల్పము. దేశ మన్ననో మనశో ముగించి పెట్టెడి. నేలలు అంతరకు సాగుచేయబడియుండనం దున 'వీడుసాగు'గలిగి ఫలవంతముగా నుండెడిది. ఎవరికి ఇచ్చెను వచ్చినంత నేలను వారు ఆక్రమించుకొనజచ్చును. అయితే పనిచేయుటకు కావలసినంతమందినున్నట్లు లేరైరి. కూలి, అధికము నేలలు చవుకు; ఎరువులు మొదలయినవి చేయక వే పండినంత కాలము వైయచేసి, లాభమున్నప్పుడు మరియొక కొత్త నేలను సాగుచేయ వారంభించిరి. జనసంఖ్య ఎక్కువయినకొలది, కుంచి వ్యవసాయపద్ధతులు ఏర్పడెను.

1870 సం. మొదలు వ్యవసాయాభివృద్ధికి గాను, కాస్త్రాక్షులైనవద్దకును, యెర్రముల వినియోగమును ప్రబలమాయెను. ఏయే నేలలలో ఏయే వైయల వాగుగా ఫలింతున, ఏయేయెరువుల నెంతవేయవలసికది తెలిసికొనుటకు గాను భూములగుణము నుగోధించసాగిరి. వివిధసవ్యములను వైయచేయుటయు, అనుకూలమైన సవ్యపరిశ్రమను ఏర్పరచుటయు వృద్ధియయ్యెను.

పరదేశములనుండి యెన్నియో నూతన విత్తనములను, ఫలవృక్షములను తెచ్చి సాగుచేసెరి. కనువులను కాస్త్రాక్షులుగా పరీక్షించి నేలలకు కారంభించిరి. కెక్వాన్ జ్యోరము పకువులకు కారండుటకును, పండులకు కలరాకారండుటకును; బీకాలు వేయుటకు సవ్యసామాన్యయ్యెను. పకువులకు కుయ్యవ్యాధి యున్నది లేనిది తెలిసికొనుటకు జౌవధమును నిర్మించిరి; వైయను అతిశ్రమముగా చేయుటకు కొన్ని మందులను కనిపెట్టిరి. ఏయెరువులలో ఎన్ని భాగములు వైయ చేయవచ్చు, ఏయెరువులలో లాభకారియైన, ఏది కానిది తెలిసికొనుటకు కనిపెట్టబడిన ప్రభువరు బాన్ కాకు గారి నుపయోగము సవ్యసామాన్య యయ్యెను. పండ్లచెట్లను, కూరగాయలను, వైయను పాడుచేసెడి లెవులను ఏ నేలను వసంపేయుటకు మందులను కనిపెట్టిరి. ఆమెరికాదేశపు గయితులలో వ్యవసాయకాస్త్రాక్షులు ఎంతవరకు వ్యాపించినది గ్రహించుటకు వైన ప్రాముఖ్యత విషయములు చాలవా? ప్రతికల్లాలోను ప్రతికాలాలోను ఏదోయొకవ్యవసాయసంఘము కలక; 1899 సంవత్సరములో కే ఆట్టి 1:00 యుండినట్లు తెలియుచున్నది. ప్రతిసంవత్సరమును ఎన్నియో అక్షయకరముల భూములు నంజ (wet) గా మారుచున్నవి.

సంవత్సరములు ఎకరములు.		
1870	సంవత్సరములో	2, 000
1880	"	1, 000, 000
1890	"	8, 631, 881
1900	"	7, 589, 545
1902	"	2, 478, 852

ఆదేవిధముగా విద్యార్థుల జనసంఖ్యయు, విద్యాలయములు, సంఘములు, పుస్తకములు, బ్యాంకులు, ధనము, మొదలయినవి ఎంత అభివృద్ధిగా అభివృద్ధికి వచ్చినది ఉదాహరించవచ్చును. రెండువేలయేడల క్రిందట కాకరతయందు ఉన్నత స్థాన మాక్రమించిన శ్రీమదేశముగారి సరాసరి రయితుల ఎంత ఫలింపజేయగలిగెనో, అంతకంటే నలువదిరెట్లు, అత్యంత విత్తబులైన ఈకాలపు ఆమెరికాయకు ఫలింపజేయగలిగినట్లు తెల్పజేయబడినది.

Madras S. S. L. C. of Intermediate Examination 1922
THE MADRAS ACADEMY. 3145
Board of (A. M. S. Raghavan B.A., L.T. Studies. (P. Ramanathan M.A., (Lit.) others.
THOROUGH IS OUR WATCHWORD.
Graduated course in English—Coached up by Post—All possible questions set up to cover the whole English course of study by February 1922. Answer papers valued and returned promptly.—Individual difficulties also explained thoroughly. The course extends from 1st Oct 1921 to 31st Dec. '21, and from 1st Jan. 1922 to 28th Feb. '22. Fees to be paid in advance. Names registered at once till the end of September.
One instalment for whole course. Two instalments.
Terms: { S.S.L.C. Rs. 15 Rs. 10+7
 { Inter Rs. 20 Rs. 13+9
FIRST CLASS RESULTS ASSURED.
ADDRESS:
A. M. S. Raghavan B.A., L.T.,
10, Nagoji Rao, Street, Triplicane, MADRAS.

ధనముకన్నను ఆరోగ్యమే ప్రధానము. (3086)
తెలివినాసము "మ్యూరత్" నా ద్రామము.

వి. ఎమ్. అన్నాజీ అందు బ్రదర్స్
శ్రేష్ఠమైస్ట్రోయ, నయమైస్ట్రోయ, నయకమైస్ట్రోయ మొకంపెనియండు చేయుట, యంగ్లీషు జౌవధములు, మూర్తికలు, శాస్త్రసంబంధమైన ఆయుధములు, వాసనసబ్బులు, అత్తెరులు మొదలగునవి దొరుకును.
భ్యాతిచెందినట్టి కంపెనీలనుండి వీటినిన్నటిని మేము స్వయముగా తెప్పించియున్నాము. మేము సరఫరాచేయునట్టి ప్రతిదియు క్రొత్తదనియు, మిన్నెపెనియు, పూచీచెప్పెదము. గొప్ప అత్తెరులు పంపువారికి ప్రత్యేక ఫురరులు గలవు. ఇతరఫలముల కంటెను నమముగా పంపెదము. బయటపూరి అత్తెరులు అతిశాస్త్రగా పంపబడును. రాత్రియు పగలును జౌవధములు తయారుచేసి యివ్వబడును.

Please apply to
V. M. Annajee & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists.
2/200, Mint Street, Madras.

భావ కల్పనము

(యంగుయిండియా)

యంగుయిండియా సంపాదకులకు,

మహాశయ,

మద్యపానవిషయమున కెక్కువలను గాయుటవలన యుప
 హాసముగూర్చిన మివాదములను చూచియుంటిని. ఆవాదములే
 సంగత్యముగలవిని నిరాకరణములను కలకత్తా యూనివర్సిటీ
 కాలేజియొక్క యొక సోదరు మహాశయగారు, గుమ్మముల
 కద్దముగడి లాపరీక్ష కేసునవారలను పరీక్షింప బోవకుండా జే
 యునపుడు వారికి బాగుగ నచ్చెను. పరీక్షింపబడిన సోదరులను
 పోలీసులపట్టుకొని ఆకాలకుటవిషయమును గ్రోలవద్దని (జరిమానా
 కొనిరి. ఇట్టి యాపుడలవలన వారంతటివిజయము
 గాంచినా మిక్కిలి తెలియదు. పరీక్షింపబడిన యొక్క వా
 లులు నిర్దానము లాయెను. మగల నింకొక పరీక్ష జరుగవలసివచ్చెను.
 కాని అప్పుడు మిక్కిలి అటుల నాపుడల జేయగూడదని చెప్పియుం
 డిరి. అంతటితో వదిలివదిలనవచ్చెను. మంచి మంచి ఫలితములు
 వచ్చుచున్నాయెను. ఇప్పుడు వంగదేశపుయవకుల గౌరవమంత
 యు బోయెనని చింతించుచున్నాను. ఆపుడలచేయవలెనని వచ్చిన
 వారు గుమ్మము కద్దముగ బడుకొనునప్పుడు, జల్లుగా
 నున్న వారికి వారివేషము లేకపోయినను సహాయముచేయవలసినదే
 యను నుద్దేశముతో నాపనిని జేసిరి. ఆపుడలక విద్య
 ను గూర్చి మిక్కిలి సలహా లను గ్రహించినం
 దులకు పచ్చితుల మైతిమనియు, కళాకాలము వీడినందులకు దై
 ర్యము గల్గినందులకు సంతోషించుచు నాపొదరులు, తమపొదరు
 లను పరీక్షింప వెళ్ళకుండాజేయుట తమవిధియని తలంచిరి. గుమ్మ
 మునకద్దముగ పడుకొనుట ప్రాచ్యుడేశములు భగ్యవదేశము జే
 యుమాడ్చుచు యున్నది. అది నేనెఱుంగునా? నేమియో నిజముగ నే
 రున్నను, త్రాగుడుద్రవ్యమునను నాకు భావముగల్గి ప్రతివానినిన్ని
 త్రాగుతుండజేయవలెనని బుద్ధికలెనేని, కల్లంగడిగుమ్మము కేసు
 రుగ పడుకొని, ప్రతివానినిన్ని నమ్మి త్రొక్కుచు లోపలకు బోని
 చ్చి త్రాగినిచ్చినవో, నేను నా మా బలమును జూపినవా
 డనగుదునా? ఈ విషయముతో ఆయన దయాభర్యములకు పా
 త్రుడనై యుండును. భర్త్యు పేరణము వృద్ధయమునకు సన్నిహి
 తముగ నుండును. నేనేటు మాను కద్దముగ బడుకొని వంగదేశ
 పు ఆపుడల జేయవలసిన పరీక్షింప యాదార్యమునే గోరిరి.
 అదియే భర్త్యు పేరణము. వారిని పరీక్షింప వెళ్ళవలసిన నాపుడల
 జేయవద్దని యేల గోరికా మిక్కిలి తెలుపగోరుచున్నాను. వారు
 బాహుబలము నేమియు నుపయోగించక పరీక్షింప వృద్ధాప్య
 మునే కోరిరి.

వారదాసి } ఇట్లు,
 12 మార్చి 1921 } యస్. యా. రే.

[లేఖకుడు తనలేఖలో నసంగత్యముగ నేను ఆయనజెప్పినవీరి
 నిమద్యపానవిషయమున కెక్కువలను గాయుటవలన యుప
 హాసముగూర్చిన మివాదములను చూచియుంటిని. ఆవాదములే
 సంగత్యముగలవిని నిరాకరణములను కలకత్తా యూనివర్సిటీ
 కాలేజియొక్క యొక సోదరు మహాశయగారు, గుమ్మముల
 కద్దముగడి లాపరీక్ష కేసునవారలను పరీక్షింప బోవకుండా జే
 యునపుడు వారికి బాగుగ నచ్చెను. పరీక్షింపబడిన సోదరులను
 పోలీసులపట్టుకొని ఆకాలకుటవిషయమును గ్రోలవద్దని (జరిమానా
 కొనిరి. ఇట్టి యాపుడలవలన వారంతటివిజయము
 గాంచినా మిక్కిలి తెలియదు. పరీక్షింపబడిన యొక్క వా
 లులు నిర్దానము లాయెను. మగల నింకొక పరీక్ష జరుగవలసివచ్చెను.
 కాని అప్పుడు మిక్కిలి అటుల నాపుడల జేయగూడదని చెప్పియుం
 డిరి. అంతటితో వదిలివదిలనవచ్చెను. మంచి మంచి ఫలితములు
 వచ్చుచున్నాయెను. ఇప్పుడు వంగదేశపుయవకుల గౌరవమంత
 యు బోయెనని చింతించుచున్నాను. ఆపుడలచేయవలెనని వచ్చిన
 వారు గుమ్మము కద్దముగ బడుకొనునప్పుడు, జల్లుగా
 నున్న వారికి వారివేషము లేకపోయినను సహాయముచేయవలసినదే
 యను నుద్దేశముతో నాపనిని జేసిరి. ఆపుడలక విద్య
 ను గూర్చి మిక్కిలి సలహా లను గ్రహించినం
 దులకు పచ్చితుల మైతిమనియు, కళాకాలము వీడినందులకు దై
 ర్యము గల్గినందులకు సంతోషించుచు నాపొదరులు, తమపొదరు
 లను పరీక్షింప వెళ్ళకుండాజేయుట తమవిధియని తలంచిరి. గుమ్మ
 మునకద్దముగ పడుకొనుట ప్రాచ్యుడేశములు భగ్యవదేశము జే
 యుమాడ్చుచు యున్నది. అది నేనెఱుంగునా? నేమియో నిజముగ నే
 రున్నను, త్రాగుడుద్రవ్యమునను నాకు భావముగల్గి ప్రతివానినిన్ని
 త్రాగుతుండజేయవలెనని బుద్ధికలెనేని, కల్లంగడిగుమ్మము కేసు
 రుగ పడుకొని, ప్రతివానినిన్ని నమ్మి త్రొక్కుచు లోపలకు బోని
 చ్చి త్రాగినిచ్చినవో, నేను నా మా బలమును జూపినవా
 డనగుదునా? ఈ విషయముతో ఆయన దయాభర్యములకు పా
 త్రుడనై యుండును. భర్త్యు పేరణము వృద్ధయమునకు సన్నిహి
 తముగ నుండును. నేనేటు మాను కద్దముగ బడుకొని వంగదేశ
 పు ఆపుడల జేయవలసిన పరీక్షింప యాదార్యమునే గోరిరి.
 అదియే భర్త్యు పేరణము. వారిని పరీక్షింప వెళ్ళవలసిన నాపుడల
 జేయవద్దని యేల గోరికా మిక్కిలి తెలుపగోరుచున్నాను. వారు
 బాహుబలము నేమియు నుపయోగించక పరీక్షింప వృద్ధాప్య
 మునే కోరిరి.]

మోక్షి కలి గాంధీ.

అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభ
 ఆగోలా, సెప్టెంబరు 19:—అక్టోబరు 25 వ తేదీని జరి
 వానగరమునందు సమావేశముగానున్న అంతర్జాతీయ కార్మిక
 మహాసభయొక్క కార్మికమును గురించి చర్చించుట ఆగోలా
 రు మొదటితేదీని యానద్యారత్య త్రిసంఘమువారు బొంబాయి
 నగరమును దొక అవసరసభ చేయబోవుచున్నారు.

వార్తల నాపుడల జేయుట.

(మదరాసు మొయిలు)

బొంబాయి మదరాసు రాజధానులలో నీమధ్య జరిగిన
 ఆరేళ్లల గూర్చిన తంతివార్తల నాపుడల జేయవలసిందిగా
 సిమ్లా థిల్లి వార్తాసంఘమువారు దృఢముగ ఖండించుచున్నారు.
 తెలియవలసినప్పుడు తెలియనియక గంటలకొని నిలిపియుంచిన
 ప్రభుత్వమువారి కేమిలాభము గలుగునో మాట గూడ తెలిసిన
 ది గాదు. ఇంతయిగాదు. ఈయాపుడలవలన గొప్ప యనర్థము న
 కవకాశము గలదని యధికసంఖ్యాకులగు అధికారేతర యనుభ
 వజ్ఞుల యభిప్రాయముగ నున్నది. వాస్తవము తెలియులోపుగ
 వట్టివదలతులు ప్రబలి ప్రజలయం దాందోళన అధికమగును. విష
 యములను వెంటనే ప్రకటించిన యిట్టివాని కవకాశములుండవు.
 ప్రభుత్వమువారి యాలోచనలనున్న ముఖ్యాంశములను వారు
 రహస్యముగ నుంచుట దుస్సాధ్యమని తెలిసికొని యుండవలెను.
 ఆలిసోదరు లరెప్పుచేయబడిన దినమే ఆవార్తయెట్లుల వ్యాపించి
 నదియు మా పాతకు లనేకులకు తెలియదు. విషయ మిట్లుండ,
 జరింతుల నేకములు ప్రబలియుండ, అధికారుల కార్యములనుగూ
 ర్చి పుత్రకలకు బంపబడిన వార్తలనాపుడల జేయుటయందు గల
 యాచిత్యము యెట్టిదో?

ప్రభుత్వమునకై వార్తల ప్రకటనయందు ఆలస్య మున్నద
 పుంజు అవసరము గావచ్చును. తొందరపడి అధికారులు చర్య
 పుచ్చుకొనినయెడల, తటాలున ఏర్పాటు లన్నియు పూర్తిగాక
 ముందే ఆరెప్పు చేయవలసిన యావశ్యకత గలిగినపుడు, ఒకటి
 రెండు దినములు ఆలస్యముగ వార్తల నాపిన సహేతుకముగ
 నుండవచ్చును. కాని ప్రస్తుతసందర్భమున నీలాటి కారణములు
 గానింపవు. దీర్ఘకాలావధి ఫలితముగ నీ ఆరేళ్లలు జరిగెను.
 జరిగిన వెంటనే యీ వార్త ఎల్లరకు తెలియవలెను. వదంతులప
 లన అబద్ధములు వ్యాపించుట కవకాశమిచ్చుచు చివరకు వా
 ర్తలనాపుడలజేయుటయం దుద్దేశమేమి? ప్రజలయందు లేనిపోని
 భయములు గల్పించగల విషయములను అనవసరముగ నిదనము
 యుద్ధకాలమునందు ఆపుడల జేసి కడపట కొన్ని దినములు జరిగి
 నమిమ్ముట వానిని ప్రకటించెడి యాచారము మాట తెలియదు.
 మొదల. సహజముగ ప్రకటించబడవలసిన సమయమున తప్పిం
 చి యిప్పుడు ప్రకటించినయెడల యాందోళన తగ్గినదా? లే
 కున్న వానినేల నాపియుంచవలెను? ఆరేళ్లులుచేయబడిన రెండు
 దినములవఱకు ప్రజలకేల యీవార్తలు తెలియనియలేదో సమా
 ధాన మొనగుటగూడ దుస్సరముగ నుండగలదు.

రయిలుదొప్పిళ్లు.

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి విచారణ
 బొంబాయి, సెప్టెంబరు 19:— మొయిలు, పార్సెలు,
 ప్రయాణికుల రయిళ్లలో జి. సి. పి. కంపెనీవారి వికోపియను
 అండ్లెయి-హౌండ్లల గార్లు సామానులను అపహరించినట్లు
 ప్రభుత్వవారి కౌక కేసు చేపిరి. ఒక ప్రక్కకు మేజిస్ట్రేటు కేసును వి
 చారించుచున్నాడు. వారు దొంగరించినసాములలో 40000
 ల నిలుగల ఆస్తి దొంగిలెనది. ఇందులో కొంతసామానులను దొంగ
 రించినవారిగృహములందును కొంతఅరణ్యములందలి బొదలలోను
 నులికించి వారిమిత్తులవద్దను దాచివెట్టబడియుండెను. ఈ సా
 మానులను పోగొట్టుకొన్న స్వంతదారులు ఆస్సాం మజారు
 మున్నగు మారముగానుండు రాష్ట్రములలోని కొందరని తెలిసి
 నది. జి. సి. పి. అయోమాగ్యముమీది ఇగాల్టూరి భూమిలో
 స్థిమముల మధ్య ఈ దొంగరినములు సామాన్యులు జరుగుచుం
 డెను. వీలాలి కంటోన్మెంటు మేజిస్ట్రేటుగా కౌక కేసును
 విచారణచేసి, ఇద్దరుగార్లు(విటన్ నేకరు, మున్నలుఅమవారిని)
 నాసిక్ గెనున్న కోర్టుకు బంపివేసెను. పోలీసు పాస్కర్లు సామా
 నులను దొంగరించినట్లు వీరిమీద మరియొక కేసు గలదు. మూడవ
 కేసులో చిల్లింగు అనుగార్డు రు 2000 లనిలువల సామానులను
 అపహరించెను. ఈ సాక్షు అరెస్టుచేయవలెను. కొంతయు, మిగి
 లినది అరణ్యముందును చిక్కినది. ఇంక కొన్ని కేసులు గలవు.

తంతివార్తలను ఆపివేయుట.

థిల్లి, సెప్టెంబరు 19:— నాలుగు దినములుండి వార్తా
 పుత్రకలకు బంపబడిన తంతివార్తలు ఆపివేయబడినవి. వార్తా
 పుత్రకలకు ఇందువలన చాలకష్టములు కలుగుచున్నవి. వచ్చినతంతి
 వార్తలను సకాలములో వార్తాపుత్రకాలయములకు ఇచ్చివేయు
 టలేదు. ఈవిషయ ఉదయముచేసిన తంతివార్తల నన్నిటినివేర్చి
 సాయంత్రము ఇచ్చుచున్నారు. సిమ్లాలోగూడ నిట్లే జరుగు
 చున్నది.

సహకారి సంఘములు

జి. ఓ. 1243 నెంబరు.

సహకారసంఘముల ఆర్డీంగు రిజిస్ట్రార్ గారు రావు
 బహదూరు పి. వేదాచలయ్యను అక్టోబర్ 1921-న సందర్శనము
 మార్చి 21-న తేదీతో అంత్యయ్యే బాధకసందర్శనమునకు
 రిరి సెంట్రలు బ్యాంకింగ్ యొక్క ఆర్థికపుత్రమును సమర్పించిరి.
 మధుర రామనాథు సెంట్రలు బ్యాంకింగ్ తప్ప నితర
 బ్యాంకింగ్ భాగస్వాముల నిధి యెక్కువాయెను. శ్రీవిల్లి
 పుత్తూరులో నొక క్రొత్తబ్యాంకింగ్ పెట్టుటచే అవటి సంఘము
 లన్నియును దానిక్రిందికి చేరెను. తెల్లించినభాగముల దమ్ము
 3087458 రూపాయలనుండి 2221675 రూపాయలకు పెరిగెను.
 అనగా క్రిందటి పాతక సందర్శనము 183412 రూపాయలు
 యెక్కువకాగా, నిప్పుడు 187222 రూపాయలు ఎక్కువాయె
 ను. తిరుచినాపల్లి, చిన్న రామనాథు, తిరునల్వేలీ సెంట్రలు
 బ్యాంకింగ్ లోని రిస్క్ నితర బ్యాంకింగ్ మూలనిధికి ఖర్చులు
 తగిన ట్టుండెను. తిరుమనాపల్లి జిల్లా బ్యాంకు టైలాలను కవ
 రించి, సంఘముల గొన్నింటిని భాగముల రీసికోనొచ్చుచున్నది.
 కొలదికాలములోనే కష్టములు తొలగిపోవచ్చును.

మధుర రామనాథు బ్యాంకి ఖర్చులు గత పాతక వత్స
 రమునుండియు, సమీకముగ నున్నవి. ఈ కష్టము నివారించు
 కొనుటకు బ్యాంకింగ్ గ్రామ్యమైనది. మరి కొన్ని భాగముల
 జేర్చుటకై యేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

తిరునల్వేలీ జిల్లా బ్యాంకి ఖర్చులంత యమితముగ లేవు.
 కాని ఇంకను కావలసినభాగముల జేర్చవలసినదిగా సలహా
 యాయబడెను.

శ్రీవిల్లిపత్తూరు సెంట్రలు బ్యాంకు మొత్తము ఖర్చులు
 351813 రూపాయలలో 231586 రూపాయలు మధుర రామ
 నాథు సెంట్రలు బ్యాంకింగ్ నుండి వచ్చినవి. ఈ బ్యాంకి
 రి సార్లకంటే నెక్కువగ అప్పు రీసికోనియుండలేదు.

ప్రభుత్వపు టుల్లము.
 మధుర రామనాథు సెంట్రలు బ్యాంకింగ్-ఆపరేటింగ్ బ్యాంకి
 యిక్కడికి మూడుకడపల నుండియు నిధికి తగినట్లు ఖర్చులు
 జేయుట లేదు. ఇట్లు ఖర్చుచేయుటకు కో-ఆపరేషను కమిటీ
 వారు చెప్పగా యిండియా ప్రభుత్వమువారు ఈ ప్రభుత్వము
 వారును అంగీకరించిరి. ఆ బ్యాంకింగ్ నిధిని ఎక్కువజేయవలసినది
 గా నైనను లేక కంట్రాక్టుపని జేయవలసినదిగా నైనను సలహా
 నీయవలసినదిగా రిజిస్ట్రారును ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.
 ఇట్లు నిధికి తగినటుల ఖర్చులేకున్నచో బ్యాంకింగ్ యొక్క ఆర్థిక
 స్థితిచెడిపోవును. అస లింతకాలము బాగుచేయకుండా నుండ
 నిచ్చుట వంచిదికాదు.

తిరువల్లి కేసీలో హిందీతరగతులు.
 తిరువల్లి కేసీలో శ్రీమముగ నే హిందీతరగతులు తెరవ
 బడును. ఆ తరగతులలో చేరగోరువారు, హిందీప్రచార
 మునకు సహాయము చేయగోరు ఇతరులను కేపు (బుధవాసము)
 తిరువల్లి కేసీ లిగ్ స్ట్రీటు 110 వ నెంబరు గృహమున ఉండు
 హిందీప్రచార కార్యాలయమునకు జేదయను 7 గంటలకు రా
 త్రాగించుచున్నాము.

హిందీ పరీక్ష.
 హిందీపరీక్షనుగురించి ఇంతవఱకు ఆశీర్వాదములు పుత్ర
 కలలో ప్రకటించబడినవి. అందులోని వర్గియు పాఠాబాటిని
 నేను ఎల్లరికిని తెలియజేయుట గోరెను. హిందీపరీక్షను జరి
 పించు భాగము మా కార్యాలయమునై నన్నుండు ఇతరులు
 (వాయు బాముల నమ్మదీనివే కావు. పరీక్షలనుగురించి మేము
 సమాచారములను ముందుముందు తెలియజరుతుము.

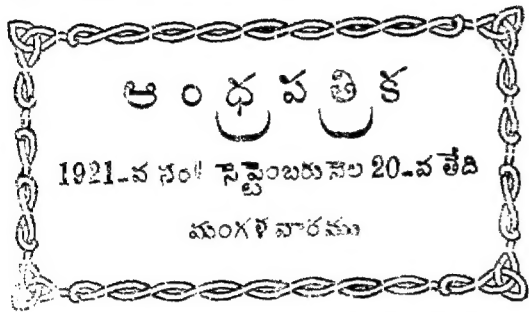
వారిహొం శర్య
 మదరాసు పి.ఎడ్వీ.ప్రచారక కార్యాలయము

అనంతపురం మండల కార్యకర్తల ప్రభావము:— ఇటీవల
 మాడేరు, ఇప్పేరు, కల్లూరు, రామరామ పల్లె, గజరాంపల్లె,
 అనుంపల్లె, కొత్తపల్లె, రామగిరి, గరిమామలపల్లె, కంచీకుంట, ము
 త్తపకుంట, తల్లపకుంట, వాగి నేపాల్వము, మక్కలవారిపల్లె,
 కొండాపురం, పోలేపల్లి, కామగులగుంట, పొములకుంట, పులికే
 వరపల్లె, కొక్కంటి, పైదాపురం, ములక లేడు, పెట్టూరు, చిం
 తనపల్లె, కైరేపు, లక్ష్మంపల్లి, బొమ్మపల్లి, పెదపల్లి, యెయద
 న్నూ, మొలపూడిపల్లి, పులకంపల్లి, ఇనగలూరు, కొండకమ్మ,
 దొన్నికొట, మణేనమ్మదండ, నాగవర్రెడ్డి, ముప్పికోడెల, గ్రామ
 మములలో క్రొత్త 37 సంఘములు స్థాపించబడినవి. నేటివరకు
 మొత్తమున స్థాపించబడిన సంఘములు 200 నిధి సంఘములు 2200
 రాటుములు 24000-అ. వేదనాథుకవి అధ్యక్షుడు.

త్రామని వారక స్వదేశనిధి

దత్తమండలములందును నితర ప్రాంతములందును త్రామని వారక నివారణమునకు నూలునేత పరిశ్రమ కవిశ్రమైన పరిమళాధన మని గాంధీ మహాత్ము డనవరతము బోధించుచున్నాడు. ఈ విషయమున నూతనము రామచంద్రరావు గారు వారి దత్తమండలముల యనుభవమును వ్యక్తము చేయుచు వ్రాసినచోటలో ప్రకటించబడినది త్రామని వారక నివారణమును జేయుటకును స్వదేశ వత్త నిర్మాణమునకును నీ క్రింది విధానము లొసంగబడినవి.

క్రియార్థ ఎస్. క్రియార్థ యంగారి మొదటివాయిదా రూ	500
అల్లాడి కృష్ణ సామయ్యగారు	1000
సి. పి. రామస్వామయ్యగారు	500
కా. వాగేశ్వరరావుగారు	500

“దేశభక్త” కేసు

దేశభక్త కేసులో మొదల 6 తేదిన ప్రస్తుత రికార్డుల వ్యాసమునందు రాజద్రోహము కల దనుభావముతో ప్రభుత్వమువారు పి. వి. రాజగోపాలాచార్యులు, మహాలింగయ్యగారు, నాగేశ్వరరావుగారు, పి. వి. యస్ అయ్యగారుగలవారు ప్రాసిక్యూటరులుగా, మొదటి సుప్రీమును త్రామాపరాగారుగానే దాని నంగీకరించి, ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేట్టుగారు బోధించారు వారిని విడుదలజేసిరి. పి. వి. యస్. అయ్యగారిపై మాత్రము 9 మాసముల విడిఖయబడితమ విధించిరి. అయ్యగారు విచారణలో పాల్గొనలేదు. మేజిస్ట్రేట్టుగారి తీర్పును నిన్నటికడము సంగ్రహముగ ప్రచురించియుంటిమి. శిక్షను విధించుటలో, బోధించారు కొంత విచక్షణను గనుజపడి రని చెప్పుచున్నాము. కాని శిక్షను విధించవలసిన యగత్యము గనుపించుటలేదు. పత్రికలోని వ్యాసము ప్రచురింపబడినపుడు, తామూర లేమనియు, తాము దానిని వ్రాయలేదనియు అయ్యగారు ప్లేటు మంటులో చెలిపిరి. క్రొను ప్రాసిక్యూటరుగారు ఇందుల కంగీకరించినట్లు, తీర్పునందు గలదు. ప్రాసిక్యూషనుపక్షపు సాక్షియు నిటులనే బలికియుండెను. వ్యాసమును అయ్యగారు వ్రాయకబోయినను, వ్యాస ప్రచురణభాధ్యత వారిపై గలదనియు, అందుచే వారు పిన్సుకోడ్డు 124 (ఎ) శెక్షను క్రింద శిక్షార్హులనియు, మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పులో చెలిపిరి. 124 (ఎ) శెక్షనుపట్టి చూచిన, నేర మెవరుజేసిన వారే బాధ్యులని గనిపించును. ప్రాసిక్యూషనుపక్షమువారే, ముద్దయి వ్యాసమును వ్రాయలేదని యంగీకరించుచున్నపుడు, కేసు రుజువుగానుండగ, వారిని శిక్షించుటకు శిక్షాస్పృతి యొక్కబలేదు. వ్రాసినవారెవరో తెలియనపుడు, ముద్దయి విసుదలజేయుటయే మార్గము. మేజిస్ట్రేటుగారి కీసందియము గలిగినట్లుల జడ్జి మొంటునందు గలదుగాని ముద్దయి వేరనము బుచ్చుకొనుటచే నంగనుండిరను కారణముచే, వారు శిక్ష ను సూచించిరి.

అయ్యగారు, తామావ్యాసమును వ్రాయలేదని చెలిపినను, దాని యందు రాజద్రోహముగ పరిగణించదగిన జేడియులేదని, ప్లేటు మంటులో జెప్పిరి. పిన్సుకోడులోని 124 ఎ శెక్షను దాని యందు మొదటినుండియులేదు. పిన్సుట ప్లేటువారి పట్టుదలవలన తాత్కాలిక యోగమునకు జేర్చబడినది. తుదకది శాశ్వతముగ నిలచిపోయినది. ఇక్కాలములో దీనినింకను శిక్షాస్పృతిలో నిలిపియుంచుట, య సంతాపము. శాసనపూర్వకముగ స్థాపించబడిన ప్రభుత్వముపై “డిస్ అఫెక్ట్” కలిగించుట నేరమని, 124 ఎ శెక్షను ప్రతిపాదించుచున్నది. డిస్ అఫెక్ట్ అనిన ద్వేషముని తలంపబడెను. తిలకు కేసులో వ్యాసముూర్తి ప్లాగీగారు దీనికి ప్రేమ లేకుండుటయని యర్థము దీనినెను. ప్రేమలేకుండుట సయితము రాజద్రోహముగ నెడల అనేకులు శిక్షార్హులు గావలసినవారు. వీరి వ్యాఖ్యానము జేయునందు ప్రభుత్వము గలుగజేసెను. ఇంతియకాక, ప్రభుత్వపక్షము, అధికారులనుగూడ వర్తించునాయను విషయము చర్చలోనికివచ్చెను. అధికారులను విమర్శించుట సయితము, రాజద్రోహముని భావించిన వ్యాయాధిపతులులేకపోలేదు. 14 శెక్షనునందే, ప్రభుత్వచర్యలను సరిజేయు నిమిత్తము సద్భావముతో గావించి విమర్శమునకు శిక్ష లేదను మిషన్యొచ్చులకు. సద్భావ విమర్శమునకును, తద్వల్లతీరేక విమర్శమునకు భేదమును గనుపించుట కష్టము. అయ్యది వ్యాయాధిపతుల విశ్వాసముల నది సరించి నిర్ణయింపబడుచుండును. అందుచే తలచెట్టివనో, ప్రభుత్వ విమర్శనమును జేరినయినను, 124 ఎ శెక్షను క్రిందకు స్థులభముగ చెప్పుటకువీలగును. ఆసంగతి యటులుండ, ఇప్పుటికాలమున కీ శెక్షను బనికి రాదని సువ్యక్తము గాగలదు.

ప్రభుత్వమువారినుండి కొన్ని యనుగ్రహములను బడయుటయే ఆదర్శముగనున్న వెతుకటి దినములలో నీశెక్షను నిర్బంధపడెను. అప్పటికి స్వరాజ్యాయమును నెలబెట్టుటకు ప్రజలు వెనుదీయుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారు దానిని గుర్తింపకబోయిరి. స్వరాజ్యమునకు ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును తొలగించి, దాని స్థానమున ప్రజాపరిపాలనమును స్థాపించుట యవసరము. ఇట్టితలంపును వెలిబుచ్చుట పూర్వము రాజద్రోహముగ భావించబడెను. జెంగాలుప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యమును గూర్చి వ్రాసినవారిని 124 ఎ శెక్షనుక్రింద ప్రాసిక్యూటరుగా, వ్యాయాధిపతి మిత్రుగారు స్వరాజ్యము రాజద్రోహము గాదని తీర్పు జెప్పెను. దాదాభాయి నారోజీగారు స్వరాజ్యమంత్రమును కలకత్తా కాంగ్రెసులో నువదేశించెను. తుదకు, బార్లి సార్వభౌములు సయితము, స్వరాజ్యకల్పమునే ఇటీవల వాడియుండిరి. పరిపాలనమునందలి కష్టములనే గాక, పరిపాలనావిధానము నసలే తొలగింపవలయు నని బెలుపుట గూడ రాజద్రోహము క్రిందకు రానేరదని స్పష్టమగుచున్నది. పరిపాలనావిధానముపై ప్రేమయున్నచో, దానిని తొలగింపవలయు నని జెప్పుట దుర్లభము. అటుల జెప్పుటకు పాల్పడినవారు, ఆదోశనాకరులు మాత్రమే గాదు. మాంటుఫర్డు రిపోర్టునందు, వెతుకటి పరిపాలనావిధానము మొదలంట తొలగిపోవలయునని గ్రంథకర్తలు వ్రాసియుండిరి. గ్రంథకర్తలలో నొకరు హిందూజేతమునకు రాజప్రతినిధిగనుండిరి. రెండవవారు, ప్రభుత్వకార్యదర్శులుగ నుండిరి. మాంటూగూగారు, పార్లమెంటుసభలో వెతుక నుపన్యసించుచు, ఇండియాప్రభుత్వము దారుణమును

నియు, లోహముయనునియు, వర్ణించియుండిరి. అందుచే ప్రభుత్వవిధానమును ఖండితముగ విమర్శించుటయు, దానిని తొలగించి దానిస్థానమున వేరొక విధానమును స్థాపింపవలయునని బెలుపుటయు అధికారులలోను ప్రజలలోను పరిపాటియైనది.

సంగ్రామ మారంభమయిన పిమ్మట, ప్రజలచేతుల దంతలను భావకరితనము కలిగినది. స్వయంనిర్ణయమాత్రము ననుసరించి, పరిపాలనము జరుగవలయు ననుభావము వ్యాపించినది. ప్రజలకు శేవలభిప్రాయప్రకటనకుశిక్షియు, వికారిముగ గనుపించసాగినది. జేతభక్తి గాఢముగ నుండుట యందు అసహజ మెద్దియులేదని వెల్లడియైనది. హిందూజేతమున సయితము, ప్రజాభిలాషలు మూరినవి. స్వరాజ్యాయము ఎల్లెడల వ్యాపించినది. పరిపాలనావిధానము మార్పుజెందవలెనని అధికారులు సయితము గ్రహించవలసినవైచు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమే గమ్యస్థాన మని సంస్కరణ శాసన మంగీకరించినది. సంస్కరణముల క్రింద ప్రభుత్వములు తరుచుగ మారుచుండక తప్పవు. అట్టితే, ప్రజావిమర్శములను ప్రభుత్వనిండ యనియు, రాజద్రోహమునియు, పరిగణించుట యసభ్యముగనుండును. రాష్ట్రములందు ప్రస్తుత సమయమున, ప్రభుత్వమునందు అధికారవర్గ ముక భాగముగనున్నది. రెండవభాగము మంత్రీవర్గము. మంత్రీవర్గము ప్రజాప్రతినిధిసభకు, శాసనము ప్రకారము బాధ్యత వహించవలయును. రెండు భాగములకు ఒక్కొక్కపుడు సంఘర్షణము గలుగవచ్చును. ఏభాగమును విమర్శించినపుడు 124 ఎ శెక్షను ప్రయోగింపబడును? నిరంకుశవిధాన మయిపోయినపుడు ఈ శెక్షను చెల్లవచ్చును గాని స్వపరిపాలనమునకు దారితీయుచున్నవని చెలిపెడి సంస్కరణము లాచరణలోనున్నపుడు గూడ, దీనిని ప్రయోగించుట పరిహాసార్హదము. పత్రికలు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుట కిట్టి నిర్బంధములు తోడ్పడజాలవు. నూతన జరిస్థితులలో పరిపాలనాపద్ధతిని విమర్శించునపుడు, రాజద్రోహపు శెక్షను నుపయోగించుట, అనావశ్యకము.

పరిపాలనావిధానమును మార్పు బ్రతు త్తించుట దోషముగాదని నిర్ధారణ యయినపుడు అందునిమిత్త మవలంబించెడి పద్ధతులనుమాత్రమే ముఖ్యముగ గమనింపవలసియుండును. స్వరాజ్య సిద్ధికి బోధించెడి పద్ధతులు, దార్శన్యరహితములా కావామని మాత్రమే విచారించిన జాలును. ఆ హింసను ప్రతిపాదించుచు, స్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రయత్నించుచున్నపుడు, శేవలభిప్రాయప్రకటనమున కింకనుశిక్షించుచుండుటమిగులనసౌభద్యము. రీడింగు ప్రభువుగారు, ఆలీసోదరులగూర్చి ముచ్చటించుచు, దార్శన్యరహిత్యమును బోధించుచున్నంతవరకు, వారిని నిర్బంధింపనవసరములేదని వెనుకజెప్పియుండిరి. సందర్భముల నన్నిటిని పరిశీలించిన, శక్తముల ప్రయోగమునందేమి, విమర్శనాపద్ధతియందేమి, అధికారులును ప్రజలును వెతుకటికన్న నిర్భయముగ చరించుచున్నారు. ఈకారణముచేతనే, ప్రభుత్వవిమర్శనములకు సమాభావము బెలుపుటకు, పల్లెసిటిసాఘములు వివిధరాష్ట్రములందు నెలకొని యున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో ప్రస్తుతవ్యవహారములకు వెతుకటి కొలత బద్ధతో లెక్కించుట సాధిగాదు. కాలభేదముననుసరించి, చట్టముల ప్రయోగముగూడ మారుచుండుట వ్యాయము. జేతభక్తను వ్యాసమునందు, ప్రభుత్వపద్ధతి సామాన్యముగ విమర్శించబడెను. దానిని తొలగించుటయే, వ్యాసరచకుని యుద్దేశమైయుండును. నిర్బంధప్రయోగమును ఖండించి దీనికి అహింసయే సాధనమని, వ్యాసమున సూచించి

వబడెను. నిర్బంధముల నెదుర్కొనుటకు శాంతి మార్గములను పేర్కొనుట, దోషము గానెరచు. మితవాదులను అధికారులు తేరదీసిరిని వ్రాయుట తప్పని మేజిస్ట్రేట్లుగారు దెలిపిరి. కాని మితవాదుల దరితేర్పు దని, మాన్ద్రేప్రభువుగారే ఘంటావధముగ చాటియుండిరి. ఆ పిలుపు నేమగూడ వినిపించు చున్నది.

ఉన్నతాధికారులలో గొందరు జాతివైషమ్యము జూపియుండిరిని, మేజిస్ట్రేట్లుగారే అంగీకరించుచున్నారు. అహింసా సిద్ధాంతమును వ్యాసమునందు నిష్కర్షగ బోధించినటుల వారు అంగీకరించిరి. అయినను, వ్యాసపు రాజద్రోహస్వభావము మాత్రము దొలగిపోవ దని వారు అభిప్రాయపడిరి. కాని, ఈ వ్యాసములవలన కలిగెడి ద్వేషభావమువలన, దార్శన్యము కలుగదని మేజిస్ట్రేట్లుగారు అభిప్రాయపడి, తొమ్మిదిమాసముల శిక్ష బాలు నట చెప్పిరి. శిక్షాస్మృతి కాలభేదము ననుసరించి మూడుమాసాలయ్యెను. ప్రస్తుత శిక్షాస్మృతి నూతనపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ నుండుట లేదు. చట్టము లొప్పున, చట్టమును నిర్వహించెడి కర్తవ్యులలో మాన్ద్రే గలుగవలయును. జన్మన్యతాంత్ర్యములను నిర్బంధించుటకు చట్టముల నుపయోగించ వీలుండగూడదు. అట్టిస్థితి, స్వపరిపాలనము సిద్ధించినపుడే సూత్రసాధ్య మగును. భారతీయులనుభవించెడి పెతలు దొలగుటకు, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి దేశీయులెల్లరు పాటుబడుట ధర్మము. దేశ సేవకులకు గలిగెడి యాశదల, ప్రజలక్షితును మరింత బలపరుచుటకు తోడ్పడుచో, వానిని భగవత్ప్రేరణలని వారు భావించి, సంకల్ప ప్రితుడెదరు.

ఇండియా కొన్ని సభ్యులు

సర్ శంకరనాయుగుగారు, ఇండియా కొన్ని సభలో సభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చి నవంబరు నెలలో హిందూదేశమునకు వచ్చెదరని, విజేతవార్తలు చెలుపుచున్నవి. సాహిత్యవిషయములలో మున్ముందు కృషిసలిపెదరనియూ, వ్యవహారికవిషయములలో సక్రిప్తాయభేదముగలుగుటచే వారు రాజీనామా నిచ్చియుండలేదనియూ, చెలువబడినది. భూపేంద్రనాథబాసుగారు గూడ నవంబరు నెలలో ఇండియాకు వచ్చెదరనియు, మరల నావలోనికి వెడలేదనను నాశ లేదనియు, మూడవసభ్యులగు సాహిబ్ నాదా అఫ్టబ్ అహమ్మద్ బాసుగారు, నెలవుమీద హిందూదేశమునకిదివరకే ఐదులుజేరి రణయు, ఆతంతివార్తలో గలదు. ఏకారణముచేతనో, ఇండియా కొన్ని సందు భారతీయసభ్యులెవరును నిలుకడగ నుండుటలేదు. వేతనమా తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి వారికి సరికడుట కష్టము. ఇంతియగాక, ఇండియా కొన్ని సులహసంఘముగలచే, దీనియందు అధికారవర్గప్రతినిధులు అధికసంఖ్యాకులు గలరు. ఇట్టిసంఘమును పూర్తిగ దొలగింపవలయు నని, దేశీయ మహాజన సభ చాలకాలముక్రిందటనే తీర్మానించినందున. కాని, నూతనసంస్కరణములందయినను అట్టిసంస్కరణమును పొందుపరుచక బోయిరి. శంకరనాయుగుగారికి బదులుగ ఎవరిని నియమించెదరో ఇంకను రూఢిగ చెలియలేదుగాని, న్యాయంపై నిపుత్రకు సిద్ధాంతలేఖకు డిటుల వ్రాసెను.

“ఇండియా అఫీసులో, సర్ శంకరనాయుగుగారు రాజీనామానిచ్చినటుల రూఢివర్తమానము సిమ్లాకు వేరినది. బొంబాయి వాస్తవ్యులగు చాలాలోగారును, మద్రాసువారగు మోచర్ల రామచంద్రరావువంటులుగారును, యుద్ధోగము

నకు దగినవారలుగ వరిగడిచుచున్నారు. చాలాలోగారు చేబట్లేరు కర్రెప్పి కుంటిలో సభ్యులుగ నుండిరి. వీరిని సిమ్లావారు బలముగ సిఫార్సు చేయుచున్నారు. గాని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి ప్రోద్బలముమూలమున, మాంటాగుగారు రామచంద్రరావువంటులుగారి సభిమానించుచున్నారు. బహుశా, సర్ శంకరనాయుగుగారి స్థానమున చాలాలోగారే నియమింపవచ్చును. ఏలనన, ఇండియా అఫీసువారికి హిందూదేశ ఆర్థికవిషయములలో నారిజేసిన నిపుణు లొకరు గావలయును. సర్ శంకరనాయుగుగారు, పెద్ద యుద్ధోగవదని నధిష్ఠించుటకు హిందూదేశమునకు వచ్చుచున్నారు. భూపేంద్రనాథబాసుగారు గూడ నవంబరు నెలలో హిందూదేశమునకు నెలవు దీసికొని వచ్చుచున్నారనియు, ఇండియా అఫీసులో స్థానమును వదలుకొనుటకు వారి కష్టము లేదనియు చెలియుచున్నది. హృదయకోశమునందు దోషమేమియు లేదనియు, మరికొన్ని వర్సరము లింకను జని చేయవచ్చు ననియు, ఆంగ్ల దేశవైద్యులచే ఊలు బాగుగారి సలహానిచ్చి, పార్లమెంటు సభవారి ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట, మాంటాగుగారు ఇండియా అఫీసుకు తిరిగి వచ్చెదరే, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని సహాయకార్యదర్శిగ నియమించుటకు ఏలగును.

పత్రికా సీలు

మహాత్మా గాంధీ

పదుపుచేసి కీనించు స్త్రీలను నేను మొదట ఆంగ్లదేశములోని కాశీనాథయందు చూచితిని. అప్పుడు అయిదారుగురు స్త్రీలే యుండిరి వారిలో ఆరే సేపుమాటలాడలేదు. మళ్ళీ పతిత స్త్రీలను బాంసాలులో చూచియుండిరి. నూతనయే దన్ను చూచిరి. ముందుగ నొకరిచేత చీటిపంపించిరి. వారు కాంగ్రెసుసభ్యురాలగునవరిరి. తిలకస్వరాజ్యనిధికి డిప్యూటీ. కాంగ్రెసుసభ్యులలో ఏమలయు చేరవద్దని నేనుచెప్పిచి వారికి తెలియలేదు. ముందుగ రోమని నావలన అడిగి, చీటియిచ్చినవారు మొదట కొంతసందేహించిరి. నేను కోపగించుకొందుననెడి యని ఆయన భయపడెను. నేను కోపగించుకొని చెప్పితిని. నేను చేయగలిగిన సహాయము చేయుమని చెప్పితిని.

రెండుగుంటలు మాటలాడితిని. ఆరెండుగుంటలు నాకు మధుపుతవచ్చుటలేదు. నాకు జ్ఞాపకమున్నది. వారు 250 మంది యున్నారని చెప్పిరి. 20 వేలమంది స్త్రీపురుషులు వారి సాటులోనున్నారు. బాంసాలులోని పురుషుల అపకృతి వారియందు మూర్తీభవించియున్నది. వారు వెంటనే ఆయనకిరీతి రావుగారి లెఖపత్రికను నింపుకోవలెను. ఇట్లు ప్రతిదట్టణము వారును చేయవలెను. వీరిలెంత కొందరు యువతలు తలపెట్టిరి. బాంసాలువాడు క్రొత్త పూర్వమానించి పుణ్యముగొని కొందురుగాక!

స్త్రీల సమితిపరమములకంటె నెక్కువమందియు లేదు. స్త్రీలయందు త్యాగబుద్ధిలేదు. వారు కష్టములను కాంతిముసరించుకొనిగలరు. వారియందు నైపుతలేదు. కన్యాసము జ్ఞానమున్నది. పురుషులకున్న ఉత్తమజ్ఞానముకంటె స్త్రీలకున్నది. కమి యథార్థమైనదని తరుచు మాటవచ్చును. శీతావాములు, రాధాకృష్ణులని పిలుచుటలో నియమును కనిపించును. నాగవకత చెందిన యూరి పులో నీ వృత్తి కలదనియు, రాజ్యములే కొన్ని దీనికి ఆవలంబమై యున్నవనియు నవము ఇది అవసరమని ప్రమొదలించెను. పూర్వమునుండియు వృత్తిగా యని మనము వాదించుచున్నాము. వీరి యుక్తమో ఏదిమంచిమో యేది ఆయుక్తమో, ఏదెక్కినో మనము నిర్ణయించుకో లేకపోదు. మనము వికసితమేము. పూర్వక్షితి మనకు సరిగి లేతియును. అందుచేత అంధప్రాచయమునుకరింపరాదు. ఉత్తమవిజ్ఞానమునకు మనము ఆధారమై యుంటిమి. కావున ప్రాచీనోపములను వృద్ధిచేసికొని మనము కలుపితులమై నేను చెప్పినట్లుకొనరాదు. మన లోటులుపుల మామమును కాపాడునట్లే అందిరి మామమును గాపాడుట మనకు విధియాలెను. మనము ప్రతివారి సోదా బాదరీనక ఆదరించుకొను శక్తియే స్వరాజ్యము.

వానినొకచి స్వీకృత నేను తలచుచుకొంటిని. వారిలో కొందరు పెద్దవారుండిరి. కొందరికి 20, 30 రేండ్లవయస్సునుండును. ఇద్దరుముగ్గురు 12 రేండ్లలోపు పిల్లలు. వారిలో కొందరికి సంతానములు. ఒకరికి తమబాతిలో పెద్దదేసిరి. పిల్లలను తిరిగి తమవృత్తిలోనే దింపుదురు. వీరైన కల్పంతరముండిన సతలే. తేలియడ. నిరి లేప్పన. వారి కేవలముగ గత్యంతరము లేదని వారు తలచుట ప్రాచీనము. కుప్రేటు వలే నాలెను. వాసము వారిట్లున్న వారికి తెలివితేటలు, నైపుత, కలదు. వారు గౌరవము మాటలాడిరి. అడిగినదానికి నిర్మలభావముతో సమాధానము చెప్పిరి. వారికప్పుడు దృఢసంకల్పముండిన. పదుకొంసస్త్రీలు మదనాదీనుండి తమవృత్తి మానుకొని, మాటువడికదమని చెప్పిరి. వారికి సాహాయ్యము చేయువారుండవలెను. మరికొందరు మామమాటుల చెప్పినోక ఆలోచించి చెప్పుదుమని చెప్పిరి.

బాంసాలుప్రజలు పరిచేయుట కవకాశము కలిగెను. వారికాదు ప్రజలలో స్త్రీపురుషులందరికి అవకాశమువచ్చెను. 20 వేలమందిలో 250 మంది పతితస్త్రీలు లుక్మయెవల దేశము తట కలుపుకొని 5450,000 మంది యుండవచ్చును. కాని ఇంత మంది యుండరు. నాలుగువర్సలు గ్రామములలో వికసించుచుండురు. వారు వ్యవసాయము చేసి జీవింతురు. కావున వారి కీహా పముండదు. కావున పదుపుత్రిలోనికి దిగినవారు 10,5000 మంది స్త్రీలుండవచ్చును. వారివృత్తి మార్పించుటకు రెండు సార్లము కావలెను. పురుషులు తమ విషయములలోను మునిగిగ్రహము సలవనముకోవలెను. అస్త్రీల కేదో వృత్తి చూపవలెను. వారు గౌరవము ప్రకటనల ఉపాధిని చూపించవలెను. నిరాకరణమువలన మనము పరిత్రవంతులము కాకపోయిన, దాని యందు పడయే కనిపించును. మనము నిగ్రహముకేర్చి పాపదీంతను మానుకోవలెను. నాలువడికి నేతనేయు వృత్తిలో నెందరో ప్రవేశింప వచ్చును. అందరికి గిట్టుపాటుండునా యుండదా యనిచివార మక్కిరలేరు. చాలమందికి వివాహములు పనికిరావు. కావున వారు కన్యాసములకు కాలము గడపవలెను. వారికి నేవయే గాని వేసతలంపుండదు గనుక వారు నాలువదుకవచ్చును. 10 లక్షల 50 వేలమంది స్త్రీలు అమదిగమును, నాలువదుకుటవలన చాలామార్పువచ్చును. వారు నోబుట రెండురూపాయల నంతురు. వీరియందు ముంపుమని చెప్పిరి. అదియైనను ఎన్నికా ఆచారములు చేసి పురుషుల మోహమును చంపుచివలెను. స్త్రీలుపాటగును. వారు ఇప్పుడు నాలువదుకుట కారంభించిన అపాట్లు పడ నక్కరలేదు. కాంగ్రెసు సభలో వారెందుకు పనులలో చేరవూడరో నేను చెప్పిండునీ వారికి తెలిపిపోయెను. చిత్రకుద్ధి తేనివాడు స్వరాజ్యదేవతధర్మ ఆచార్యపదవికి పనికిరాడు.

స్థానిక వార్తలు

కొండమండలం ఆంధ్రసమాచారము:—ఆరే. మదన గోపాలునాయుగుగారి అగ్రాసాధిపత్యముక్రింద సామి వేంకటాచలంశ్రేష్ఠిగారు “పురపాలక సంఘములు వానికర్తవ్యము”లను గూర్చి కొండమండలం పాతకాలాభవమున కేపు నాయుగ్గెం రి ఘంటాకు సదస్యకొందురు గాన ఎల్లరును రాగ్రాధికులు.

ప్రభుత్వప్రకటనము:—17 డిసెంబరు 1921, ఇది వరకొక ప్రభుత్వప్రకటనములో మృదానులో, నల్లరులు జరుగుచోట్ల పోలీసువారు రుండుమడుదరియు, వారికయ్యేఖర్చు అప్పుట కాపురమునువారి చర్యవై నాధారపడియుండుననియు ప్రకటించెను. ఆతపక్షములో బాలులో నుండియు అచట ననేకములకు దౌర్జన్యకృత్యములు జరిగెను. ఈ సోనాదయమున వపాయకరములకు బాంబు అనేకములు విసరబడెను. అట్లు విసరబడుట నొక పోలీసు సాధెంటుకు విశేషముగ గాయములు తగిలెను. కాన ప్రభుత్వమువారు అక్కడ నెక్కువని పెట్టిన పోలీసువారి కయ్యే ఖర్చులను, తద్వ్యాప్త్యల రాబడినిట్టి కనూను కేయుటకు తీర్మానించిరి.

భారత స్త్రీ మహామండలము:—ఈ నుండలి యా మూన్యము క్రింద 18 వ తేది ఆదివారము నాడు మైలాపూరు మహా. మోన్యములు హాలులో దేశకావారి సభిమణిగాలి యుక్తిగారి క్రింద నొకసభ రిగెను. యి. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభిమణిగారు సుత్యంజనుగుగూర్చి యుపన్యసించుచు ఖరీదు గలపట్టుబట్టులనున్న నిర్వలమున్న కొంగూడదనియు విదేశనస్త్రముల విహిమృతించి స్వదేశనస్త్రములధరించవలెననియు తెప్పెను. అధ్యక్షులుగూడ యుపన్యాసమరాలుగారు చెప్పిన మాటలను కరించిన వారుండినని చెప్పిరి. అధ్యక్షులచేత, ఉపన్యాసకురాలికి ఏ. అక్షిగపతి సభిమణిగారు వందము లప్పించిరి. అంత భోగోపధిమణిగెను.

అసహాయోద్యమము

డాక్టరు కిచలూ షాకతాలీగార్లను పట్టుకొనుట
వివరములు

(హంబాయి 16 వ తేదీ. దారిలో ఆలస్యమైన తంతి)

షాకతాలీగారిని పట్టుకొనినపు డేమియు గలభా జరుగ లేదు. ఆయనకు కావలసిన సామానులను తీసికొనుట కవకాశ మిచ్చి మోటారుకారులలో తీసికొనివెళ్లిరి. ఆయన యీ సరి కే కరాచీకి వెళ్లినట్లును నున్నాడు. 15 వ తేదీరాత్రి జరిగిన సభలో తన్ను ఆరా త్రియే పట్టుకొందు రను సంకల్ప తేలిపి కట్టే షాకతాలీగారు మాటలాడిరి. ఆయనకు పట్టుకొనిన గన్నసంగతి తెలియగానే బొం బాయిలోని మహమ్మదీయులలో కొంతసంచలనము కలిగినది. 16 వ తేదీని ఉమ్మాప్రార్థన తైసమియ్యట వారవటనచట గుంపు లుగుంపులుగా చేరిరి. కొన్నిచోట్ల బండ్లుగూడ పోవీలులేక పోయెను. దొరతనమువారిచే నిటీవల రాజద్రోహకరమని ప్రక ణించబడిన పటావాలను సురల కొన్ని మసీదులలో కొందరు మాల్వీలు రూఢిపరచివెప్పిరి. అసహాయవాదులగు హిందువులను విద్యార్థిత్వ లగుమహమ్మదీయులను షాకతాలీగారిని పట్టుకొను టనుగూర్చి అదిమరకే తెలిసి కొని యుండుట చే వారేమియును కలవఁమును మాపలేదు. ప్రజలు కేవలము కాంతి నవలంబించ వలెను. ఎట్టివార్తలనును చేయగూడదు. హఠాత్తు మలు మున్నగున వేదయును కూడవని నాయకులు ప్రకటించిరి. పోలీసు సేనాదళములు పూర్తిగా ఆయన ప్రయత్న బడెను.

డాక్టరు కిచలూగారిని పట్టుకొనుట.

(సిమ్లా-17 వ తేదీ-దారిలో నాలస్యము జరిగినది)

కరాచీనుండి వచ్చిన వారంటుప్రకారము 15 వ తేదీ గురు కారమునాడు సిమ్లాలో డాక్టరు కిచలూగారిని పట్టుకొనిరి. గాని తంతివార్తను బొంబాయి దొరతనమువారు నిరోధించుట చే నివాస్తవః వెంటనే పంప వీలుకాలేదు. కరాచీలో జరిగిన ఖిలాఫతు సభలో పోలీసు సేనాదళములలోని వారి రాజభక్తికి భంగకరమగు తీర్మానము చేయబడినందులకుగాను కిచలూగారిని పట్టుకొనిరి. కిచలూగారికి జబ్బుగా నుండుటచే వైద్యుల సలహా ప్రకారము 16 రోజు లుండుటకు వారు సిమ్లాను వచ్చిరి. 15 వ తేదీ సాయంకాలము కిచలూగా రుపస్థానించుట కేర్పాటుజ రిగి నది గా తి ఆ య న ను పట్టుకొం దు ర ని ఆనాడు పగలు 11 గంటలకే. సి. వి. డి. యుద్వోగి ఆయనకు తెలియజేసెను. వెంటనే 20 మంది పోలీసు లాయనబ ను నుట్టవేసిరి. ఆయన తనభార్యను బిడ్డలకు నొకరేఖ వ్రాసి పోలీసువారి నకుడయ్యెను. పిమ్మట వారాయనను రైలుస్టేషనుకు తీసికొనిపోయిరి. ఆనాడ అంతలోనే పట్టణమునం దంతటను వ్యాపించుటచే ఆయనమిత్రులు అసహాయవాదులు ఖిలాఫతుసం ఘమువారు సలుపురు స్టేషనుకు పోయి ఆయనమొదల సెలవుపుచ్చు కొని ఒక ప్రత్యేకరైలు మోటారులో ఆయనను 12 గంటలపు డు కల్కత్తాకు తీసికొని పోయిరి.

(17 వ తేదీ కరాచీలోని-ఆలస్యము)

17 వ తేదీన ఉదయమునకు కిచలూగారిని డ్రిగుకోడుకు రైలుబండిలో తీసికొనివచ్చి అటునుండి మోటారుబండిలో కరాచీ జయిలుకు తీసికొనివెళ్లిరి. హైదరాబాదుఖిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుడును జమ్మత్తులుపు లేమా సంఘకార్యదర్శియు నగు పీరుగులాంనుజిడు గారిని 15 వ తేదీరాత్రి తాండబలాయరు స్టేషనులో పట్టుకొని ఎటుకో తీసికొనిపోయిరి. ఆయననుమా నుటకు చాలమంది జనులు ద్రోహాపరాధులను హయదరాబాదుకు వెళ్లిరి. వారు ఖిలాఫతు నాయకులు వారిని కాంతు లగావించి పంపివేసిరి. సేనలరాజభక్తినిగూర్చియే యాపీరును గూడ పట్టుకొనిరి.

ఇంగ్లీషుమనుషుత్రిక

18 వ తేదీని అభిసేదరులను పట్టుకొని గాని ప్రభుత్వ నిరోధములవ వావార్తలవలన వెంటనే తెలియలేదు. తొంద ర తేమియును కలుగలేదు. కలుగుపట్టులేదు. దొరతనమువారి ప్రక ణమేమియును చేయలేదు. అతివాదులను గూర్చిన కఠినవార్తల విధానము ఎప్పటికిని ఏకనిధియుగ నేయున్నది.

ఇంగ్లీషుమనుషుత్రిక.

క్రాసుములలోవెట్టి జలబడిచు రేకుండుట గవనింప దగిన విషయము దొరతనమువారి గోప్యతరని పలువురు విమర్శిం

చుచున్నారు. తంతివార్తలను వారేల్ల నిలపవలెనో యిహింస సాధ్యము కానుడనున్నది.

కలకత్తా సభలు.

18 వ తేదీ సాయంకాలమున కలకత్తాలో రెండు సభలు జరిగెను. ఎవ్వరును ఎట్టి ఆవేమును మాపగూడ దని నాయకులు ప్యసించిరి. హరిజే పార్కుసభకు హాలానా అద్దాలు కలం ఆజుగా రభ్యక్షత వహించిరి. ఆసభకు మహమ్మదీయులు, మార్వాడీలు, మున్నగువారు చాలమంది వచ్చిరి. కఠినవార్తలు నునయువ్యమమును మరింతబలపరచును. దొరతనమువారు తట ణులుగానున్నచో యుద్వ్యమ మంత చురుకుగా కొనసాగదు. శ్రీవైమరి వెలఖరువరకు విదేశీబట్టలను మానుకొన మని కలకత్తా వారాబజారులోని ప్రముఖులగు మార్వాడీ వర్తకులు 22 నుండి సంకేతములుచేసిరి. ఆయనలనే పలంటిరుల నిరోధము 19 వ తేదీ సాయంకాలము నుండి నిలిపివేయబడెను. దీనిని గూర్చి కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యు డగు యమువాలాలు బజాబా (బరారుబారు) గారును మార్వాడీ సంఘము ల వారు ను నిర్ణయము చేసికొనిరి. ఖిలాఫతు పలంటిరులను 19 వ తేదీని ఆలిఫూరు జయిలులో విచారణ చేసిరి. మొత్తము 46 గురిలోను పోలీసువాచకే 8 గురిని వదలివేసిరి. తక్కిన 38 మందియును గూడ వాదించలేదు. 12 గురికి చెరి 5 రూపాయిలు లేనిచో చెరి 3 రోజులు విడిచెను. 25 గురికి చెరి 25 రూపాయిలు లేక చెరి 7 రోజులు, తక్కిన యొక్కనికి 20 రూపాయిలు లేక ఒకనెల విడిచెను విధింపబడెను. వా రెవ్వరును నార్తానా చెల్లించలేదు. అందరిని చెరసాలకు పంపిరి.

మహమ్మదాలీగారికి స్పెషలు ట్రెయిను

రెండుఫస్టుక్లాసు బండ్లును ఒకమాడవక్లాసు బండియును గల స్పెషలు ట్రెయినులో మహమ్మదాలీగారును పోలీసు యుద్వోగిలును మొగలునిరాయిమిదుగా కరాచీకి వెళ్లిరి. ఆమట కూలీలు మున్నగువారు 150 మంది గాంధీకి జయ స్వరాజీ జయ అని ఆరచిరి. ఆ ధ్వనిని మహమ్మదాలీ గారు తలుపుయొద్దకు వచ్చి వారికి సలాము చేసిరి.

(19 వ తేదీ కాశీ తంతివార్త)

కరాచీకి చేరినవారు.

కరాచీలో 7 గురిని విచారణ చేసెదరు. 18 వ తేదీని షాకతాలీగారిని బొంబాయినుండి స్టీమరులో కరాచీకి తీసికొని వచ్చిరి. లాహోరునుండి కిచలూగారిని, హైదరాబాదునుండి పీరు గులాంనుజిడుగారిని జగద్గురు శంకరాచార్యులవారినిగూడ తీసికొనివచ్చిరి. తక్కిన వారిద్దరిలో ఒకరి నింకను పట్టుకొన లేదు. ఏడుగురును కరాచీకిరాగానే ప్రారంభవిచారణ జరుగును. పిమ్మట జ్యూడిషులు కవిషవరు కోర్టులో విచారణ జరుగును. టిక్క్లూ మాపినవానిని మాత్రమే కోర్టులోనికి రానిచ్చెదరు. సింధు,కరాచీ,పంజాబులనుండి పలువురు మిత్రులు వచ్చిరి. ఇంత వర కెవరును తీవ్రముగా మాటలాడ లేదు. (కరాచీ 19 వ తేదీ)

పూనా.

(17 వ తేదీ దారిలో ఆలస్యము)

16 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు గణపతియూరే గింపు జరుగుచుండగా షాకతాలీగారిని పట్టుకొని రన్నవార్త తెలిసినది. వెంటనే వాద్యములను అపివేసి నిశ్శబ్దముగా గణ పతియూరేగిరి. మైదానమున జరిగినసభలో కల్కత్తారు, పరంజ పీ, లవాటి, అబ్దుల్లా సాహెబుగా రుపస్థానించిరి. నగరమునను కంటోనుమెంటులోను నివసించు వారందరును అతిశాంతముగా అసహాయోద్యమమును సాగింపవలె నని బోధించిరి.

అలహాబాదు

వార్త అతిశీఘ్రముగ వ్యాపించినది. కాంతమును వదల గూడ దని పండిత మోతీలాలు సెహరాగారు కఠవక్రములను ప్రకటించిరి.

లాహోరు

18 వ తేదీ రాత్రి లబపతి రాయిగారి అభ్యుత్తర క్రింద గోపురభ జరిగినది. అభిసేదరులను, డాక్టరు కిచలూ శ్రీశంకరా చార్యసూర్యు గార్ల సభింబించుచు పలువు రుపస్థానించిరి. ప్రజ లభ్యధిక కాంతితో దీక్షతో అసహాయోద్యమమును సాగింప వలెననిరి. "నాయకులను పట్టుకొనినను వార్తను సంతోషము తోను సంతృప్తితోను వింటిమి. ఆతిశాంతితో దొర్లస్థునిరహిత మగు అసహాయోద్యమము నవలంబించి యీనెల 30 వ తేదీలోగా విదేశీబట్టలను పూర్తిగా జహిష్కరించుట మూలముననే దేశీ

యులు నాయకులకు తమ కృతజ్ఞతను సరిగా వెల్లడింపగలరు. నిర్బంధింపబడిన నాయకులను, ఇట్టి విషమసమయమున మహా శాంతియును చూపిన దేశీయులను ఈ సభవా రభివందించు చున్నార ను తీర్మాన మామోదింపబడెను. సభ ముగిసినపిమ్మట పలువురు విదేశీబట్టలను తీసివేసిరి.

నలంటిరులను పట్టుకొనుట

గౌహాతిలో 18 వ తేదీని విదేశీబట్టలను నిషేధించి నల్లదులకు నలుపురు పలంటిరులను పట్టుకొనిరి.

డాక్టరు పరంజపీ

అకోలాలో డాక్టరు. ఎన్. ఎస్. పరంజపిగారిమీద వేరస్థాన చేయబడెను.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షత.

రాష్ట్రీయసంఘము లన్నియు చిత్రరంజన దాసుగారి నే నూచించుటచే సన్మానసంఘమువా రామోదించిరి.

పుదుక్కోటలో కఠినశాసనములు.

ఆర్. గోహరణశాస్త్రి, న్యాయరత్నం అయ్యరు, చిదం బరంజెట్టి (అలంగుడి) గార్లు రెండునెలలవరకును ఏసభకును వెళ్లగూడదు ఉపస్థానింపగూడదని సంస్థానోద్వోగులు కాసిం చిరి. 17 వ తేదీ సాయంకాలమున పురమందిరమున జరుగవల సినసభను నిలిపివేసిరి. అట్టిసభలకు పురమందిరము నియ్యగూడ దనిరి.

బల్లారిలో మహాత్మునకు స్వాగతము.

19 వ తేదీ సాయంకాలము వాణివిలాస నాటకశాలలో జనాబు జకరయ్య సేతుగారి అభ్యుత్తరక్రింద గోపురభ జరిగినది. దొర్లస్థునిరహిత మగు అసహాయోద్యమ తత్వమునుగూర్చి గా నాల రామమూర్తిగా రుపస్థానించిరి. మహాత్ముగాంధి హాలానా అజు సాభాని మహమ్మదాలీ షేఖం సాహెబగార్లకు స్వాగ యమిచ్చుటనుగూర్చి నూచించిరి. జకరయ్యసేతుగారును ధర్మవ రం గోపాలాచార్యులుగారును మహమ్మదీయులనును హిందువు లకును ఆతిథ్యము నొసంగెదమని వాగ్దానము చేసిరి హిందూమ హమ్మదీయప్రముఖులు సభ్యులుగానున్న సన్మానసంఘ మేర్ప రుపబడినది. ఆసంఘమునకు గోపాలాచార్యులుగారు కన్వీనరు. రామమూర్తిగా రిక రెండుపన్యాసముల నిచ్చెదరు

విశాఖపట్టణము పౌరుల ఉత్సాహము

విశాఖపట్టణము, సెప్టెంబరు 20:— 17 వ తేదీని గంపల గూడెము వహారరాజుగారు, లక్ష్మీబాయిమ్మగారు, చట్టి నర సింహరావుగారు, సూర్యప్రకాశరావుగారు, రాజా నరసింగరా వుగారు మాపురమున కరుడెంచిరి. సముద్రపుటోడ్డున 10 వేల మంది ప్రజలబహిరందరు గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చిరి. కద్దరుబోసి లను వెట్టుకొని పాతశాలలకు వెళ్లిన కొలఁతమంది వైద్యవిద్యార్థులు పాతశాలనుండి వెళ్లగొట్టబడినారు. కళాశాల, హై స్కూల్ల విద్యార్థులు త్వలోనే పాశ్చాత్యవిద్యాబహిష్కారముచేయ నుద్దేశించుచున్నారు. లక్ష్మీబాయిమ్మ సుందరరావు గారి సతీతిలకము, వెంకమాంబగారు శ్రీతిలక ప్రత్యేకముగ నుపస్థానించిరి. వారీమణు లనేకమంది ఆసభకు వెళ్లియుండిరి. రాజకీయ వాతావరణము కేవలము దొర్లస్థ రాహిత్యముగ ను న్నది. కద్దరు వస్త్రధారణము వింతగ పెరిగి పోవుచు, విజయము గాం య చు న్నది. ను హా త్ము డు; హా లానాగారలు ప్రజలందరు కద్దరు వస్త్రధారణమే చేయ వలయునని హితోపదేశము చేసి వెళ్లిరి. దానిఫలితముగ కద్దరు బట్ట విశేషముగ నాడబడుచున్నది. ప్రజలందరు ఆత్మ నిగ్రహము కలిగియున్నారు. అల్లరులను కలిగించుటకు వీలులేదని విశాఖ పట్టణమునండి ఒక విశేషము మాట ఈదిగము తంతివార్తను బంపుచున్నాడు.

మహాత్ముని అనంతపుర సంచారము

గాడిచర్ల హరినారాయణరావుగారు చేసిన ప్రకటనము ననుసరించియే మహాత్ముడు అనంతపురమున సంచారముచేయుచో చాల ఆశాభంగము కలుగునని. ముఖ్యపట్టణములగు అనంత పురమును హిందువులమును వదలివేసిరి. తా డి పర్తి మారు మూలస్థలము అచటికి ప్ర సూ ణ ము క వ్వ త గ ము. వ్యయ మధికము. ఇతరప్రవేశములందు తిలవనిధి హామీయ మధికముగ లభించును గాన ఎటులైన దేశభక్త వేంకటప్పయ్య. హరినారాయణరావు గార్లు మున్నగువారు మహాత్మునితో ముఁచిచేసి అనంతపురమునకును హిందూపురమునకును వచ్చునట్లు చేయవలెను. రెండు పట్టణములకు రా వీలులేదనిన అనంతపుర మువలె న వచ్చునట్లుచేయ గోరెద నని పేరనార్వకవిగారు తంతి వార్త పంపిరి.

విశాఖపట్టణ వార్తలు.

మాలానా మహమ్మదాల్లిగారి కారాగృహవాసము ప్రస్తుత కేళిస్థితి కారిత చిత్రముతో పరిశీలించవలసిన బాధ్యత అధికారులపై నిలిచియున్నది. ఎంతకాలము గడచినను మనకష్టములు గట్టెక్కు మార్గము గనిపించినందున, ప్రజలు భర్తృబద్ధుడు అహింసామార్గ మవలంబించి సహాయనిరాకరణము జయప్రదము గావించి స్వరాజ్యము దెచ్చుకొనవలసిన బాధ్యత మనదైయున్న విషయము లేట తెల్లము.

బుధవారంరోజున మహాత్మాగాంధీగారు మవులనా మహమ్మదాల్లిగారు వాల్తేరుమీదుగా చెన్నపట్నం వెళ్లెదనని విశాఖపట్నం పురజనులకు తెలియగా, కొన్ని వేలగుండ్ల వేల్పులతో ప్రతివారు స్టేషనుకు బోయినంతనే ప్లాటుఫారము టికెట్లు ఇవ్వరయిరి. ఏమిట అని ప్రజయంతయు జూచుచుండగా జిల్లా కలెక్టరు, పోలీసు సూపరింటెండు, డి. వి. జి. సార్జంట్లు పోలీసు, రిజిస్ట్రార్లతోను, మంగళవారం ఎక్స్ప్రెసునంపే రాజమండ్రి వెళ్లుచున్న రిజిస్ట్రార్లతోనును సహా ఆ రోజున దివి, ఆయుధపాణులై అందరు, మెయిలుపచ్చే 2 గంటలకు ముందుగా వచ్చిచేరి. వచ్చిన తక్షణము, స్టేషనులో ప్రయాణికులు తిప్ప మరెవరూ ఉండరాదనని జిల్లా కలెక్టరు ఆజ్ఞాపించెను. ప్రజలంతయు స్టేషను అవతలిచే నిశ్చయముగా నుండిరి. పోలీసువారు 3 గజముల కొకొక్క పోలీసువానిని ఆయుధములతో, అనగా గుండ్రతో, 2 వరుసలగా ప్లాటుఫారము నిండాయున్న స్టేషను అవతలి, సహా ఇన్స్పెక్టర్లు ఆయుధపాణులై యుండిరి. ఇది అంతయు జూలుజూలి ఏవో అవునని అనుకొనిరి.

యథాప్రకారము విశాఖపట్నములో యున్న జిల్లాకాంగ్రెసు సెక్రటరీగారు, రిక్తినవారు అందరుగూడ అతి ఉత్సాహముతో మహాత్మానికొరకు, మవులనాగొరకు వేచియుండిరి. స్టేషను ఆవల ఒక ప్లాటుఫారము మహాత్ముడు మాటలాడుటకు వేసిరి. జనసమూహములో ఎక్కడ జూచిన శిద్ధుర దాల్చిక వారే! మెయిలు గరియిననేళకువచ్చెను. కాంగ్రెసుతాతావ ప్రతినిధులు మహాత్మాగాంధీగారిని, మవులనామహమ్మదాల్లిగారిని ఎదుర్కొని, ఉచితకీటిని వైవా రిద్దరిని ఉపన్యాస మిచ్చుటకు తీసుకొనివచ్చుచుండగా, స్టేషనుదివి వెళుచున్న వెంటనే, డి. వి. జి. గారు డి. వి. జి. గారు పోలీసు సూపరింటెండు, కొంత పోలీసు పీరినెదుర్కొని, డి. వి. జి. గారికి మహమ్మదాల్లి ఎవరో తెలియక మనభరతపుత్రుడగు నొక సహా ఇన్స్పెక్టరును అడగగా మహమ్మదాల్లిగారిని ప్రేరేతో జూపించిరి. వీరు మవులనాగారిని ప్లాటుఫారములపై నా జూడకపోయి ఉండుట చిత్రములలో చిత్రము. డి. వి. జి. నాంటు, మహమ్మదాల్లిగారికి ఇచ్చెను. ఇచ్చిన వెంటనే, నవ్వి "మహాత్మాజీ! మహాత్మాజీ! నేను ప్రభుత్వమువారి బంధితడ వైతిని" అనగా మహాత్ముడు నవ్వి "నిన్ను సర్వోత్కృష్టుడు కక్షించుగాక" యనిచెప్పిన వెంటనే "మహాత్మాజీ! సెలవు" అనిదగ్గర యున్న స్టేషనులో నున్న కలెక్టరువద్దకు వెళ్లెను.

మెయిలు వాల్తేరులో అగంటకు ఎక్కినగానుండును. తరువాత మహాత్ముడు, అనుర్విస ప్లాటుఫారముమీదకు, అతి సంతోషముతో, వెళ్లి 15 నిమిషములు ప్రజలకు, స్త్రీలకు, ఎంతమాత్రము హితవాక్యమునను అనికొక్కచెప్పి, అహింసాప్రతేజ స్వరాజ్యము. యిచ్చించును. ఆ బాణమును చాల్చుడనెను. ఇంత ప్రజయు, చప్పట్లు, 'మహాత్మాగాంధీజీ' అనుట, పోలీసు వారిపై తిరుగుబడుట, ఏమియు ఇంచుకైనను లేదు.

పిమ్మట మవులనాగారి భార్యమాత్రము మవులనాగారి తో మాట్లాడుటకు అధికార మివ్వగా ఆమెయే మాట్లాడెను. మహాత్మాగాంధీగారు మాట్లాడుటకు పోలీసు సూపరింటెండుగారిని అడుగగా, తనకేమియు అధికారములేదు. వీలుకాదని చెప్పెను. వెంటనే ప్రజలందరు ఉద్రేకపూరితు లైరి మహమ్మదీయులు కొపము పట్టజాలకుండుకొని మహాత్ముడు కాంతి, అహింస అన అందింపుడు అనిన వెంటనే కాంతిగ నుండిరి. అంతట మహమ్మదాల్లిగారి సామాను దించి యిచ్చివేసిరి. మవులనాగారిని ఒక మోటార్ డిలో గూర్చుండబెట్టి, డి. వి. జి. పోలీసు సూపరింటెండు తీసుకొనివెళ్లిపోయిరి. ప్రోవలూ నాగూడ చిరునవ్వు

చెన్నపట్నంకు బయలుదేరి ఆనాడే తెలిసియున్నటు తెలియవచ్చుచున్నది. వారిని పట్టుకొనినపుడు వర్షము గురియు చున్నది. తరువాతను వర్షమే! వారి నిష్పంధమునకు కేళమే గాక ఆకస్మముగూడ కన్నీరు విడుచుచున్నది. అది కన్నీరు గాదు! అది ఆనందబాష్పములు అని గ్రహించవలెను. ఇంకను కేళ మభివృద్ధికొరకు మవులనాగారిని సెక్రటరీ జెయిలులో ఒక పెద్ద మేడలో నుంచిరి. అక్కడ కాంగ్రెసు సెక్రటరీగారు లక్ష్మీవారం ఉదయము మవులనాగారిని దర్శించిరి. వారు సంతోషముతో ఉన్న సంగతిని, ప్రజలకు తనసానుభూతిని, దెప్పుమని చెప్పిరి. భోజనము మహారాజే పంపించుచుండిరి. మనము అత్యర్థులమై కార్యక్రమము జేయక స్వరాజ్యప్రాప్తి గొరకు బాటుపడవలెను.

విశాఖపట్నంలో ఈ వార్త వ్యాపించిన వెంటనే పట్టణ మంతయు నిశ్చలము, ఎక్కడెక్కడైనను ప్రతివారి మనస్సుల యందు ఆందోళన, కోపము, కాంతి, అన్నియు పుట్టికెను. కాని అహింసా సూత్రమునకు గట్టుపడినవారై మోహరముపండుగ రోజులటచ్చేపిల్లను మహమ్మదీయులు అణుపుటలేదు. మహమ్మదీయులు, హిందువులు ఆ రాత్రిఅనగా బుధవారం సభలు జేసి కొన్ని, మహాత్ముడు జెప్పినటుల హితవాక్యము లక్ష్మీవారం మాని వేయుటకు నిశ్చయించుకొని సాయంత్రము సముద్రపుటాడ్డున పెద్ద బహిరంగసభ జేయుటకు నిశ్చయించిరి. లక్ష్మీవారం శుక్ర వారం రెండు రోజులు ఇక్కడయున్న కాలేజీ, మిషనుచౌ సూక్సులు విద్యార్థులు అందరు బహులుమాటలు మాత్రము జూర ప్రదముగా జరిగినది. సాయంత్రము బహిరంగసభకు ఎన్నోవేల జనము వచ్చియుండిరి. ఆంధ్రులలో స్త్రీల తేగాదు, అన్ని బాతులవారు వచ్చిరి. అక్కడ విదేశాత్మ దహనముగూడ జరిగినది. ఇన్నివేల జనము అహింస యుగంతము జరించుచుండిరి. రాత్రి 3 గంటలకును సభలో ఎక్కువ ఉపన్యాసములు, స్త్రీలుగూడ యిచ్చిరి. వారు జేతుల భ్యాసించుచు అనేక బా తి య పా ట లు చాడిరి. తం తి వార్తలు వెళ్లి నిచ్చుటలేదు.

విశాఖ వార్తలు

విగ్లాండు న్యవహారములు.

లాయకు బాడ్లిగాక తంతివార్త.

ఈనెల 15 వ తేదీని లాయకు బాడ్లిగారు డివేలరాగారి క్రింది తంతివార్త నంపిరి:—

సికీకీక ప్రతినిధులు.

నన్ను 13 వ తేదీన సందర్శించిరి. విగ్లాండు ప్రతినిధులను ప్రత్యేకస్వాగత్యై రాష్ట్రప్రతినిధులకు పరిగణించవలయు నని మీరు గట్టిపట్టువలతో నున్నట్లు విశాఖుకల్లనాకు తెలిసినది. మాప్రభుత్వమువారెట్లు అంగీకరించవలయు, ఇట్లుమాన్యుగ నుండిన సంధి మరుదనియు, ఈ విషయమై తిరుగ కాంతయు, ఆలోచించుట యుక్త మని నేను విశ్వాసతీతినితో చెప్పిపంపితిని. మీరు నామాటల గమనించక మీ అభిప్రాయములను తిరుగ వార్తాపత్రకలలో ప్రచురించిరి. మీరు చెప్పిన మాటల మే మంగీకరించి సంధిసభ సమావేశపచితిమేని, విగ్లాండు సంపూర్ణ స్వాగత్యైముగల ప్రత్యేక ప్రభుత్వము అంగీకరించిన వారవయ్యెదము. ఇది ఆసంధివము. విగ్లాండులో సంధి కుదురుటకై సాధ్యమైనన్ని హక్కులు విగ్లాండు ప్రజలకిచ్చుటకు మేము సంసిద్ధులమై యున్నాము. మీ రీవిషయమై మాన్యత వహించి యున్నారే కాని దౌర్వాక్యము మాపుటలేదు.

డివేలరాగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈ నెల 16 వ తేదీన డివేలరాగారు లాయకుబాడ్లిగారి క్రింది ప్రత్యుత్తరము పంపిరి:—

"విగ్లాండుయొక్క ప్రస్తుతస్థితిని వివరించుచు సంధిసభకు వచ్చినచో విగ్లాండు హక్కులు నశించును. కావున మా అభిప్రాయములను సంపూర్ణముగ ప్రకటించితిమి ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములలో మీరు మీ ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములు, నేను విగ్లాండు ప్రభుత్వపు అభిప్రాయములను ప్రకటించుచుంటిమి. ఈ రెండు ప్రభుత్వముల ఆశయములకును పరస్పర భేదము లేనియెడల సంధిసభ అనవసరము కదా. ఇట్టి పరిస్థితులలో నిజముగ సంధి కుదురవలయు నను తలంపుండినచో, ఇట్టి సంజేషములు అనుమానము లుంచుకొనుటవల్ల ఎట్టి లాభము లేదు."

ముం దేమి జరుగును?

లాయకు బాడ్లిగారు సంధిసభ జరుగదని ప్రకటించిరి. ఈ తీర్మానమును, ఇంగ్లాండునందు బాధ్యత కలవారందరు

ఆమోదించుచున్నారు. అయితే ముందేమి జరుగునో అని అందరు భయపడుచున్నారు. డబ్లిన్లో ఈభయము అధికము నున్నది. తిరుగ భూరయ్యధ్యమ ప్రారంభింపబడునని ఆందోళ భయపడుచున్నారు. తిరుగ ఏవో ఒకవిధమున సంధిసభ జరుపు నట్లు జేయవలయునను అభిప్రాయము ప్రబలించున్నది. డెయిలు ఈరకే సభవా రీతిర్మానము ప్రభాభిప్రాయములకు వ్యతిరేక ముగనున్నదనికూడ కొందరు గొణుగుకొనుచున్నారు. ప్రజలు మాత్రము దైర్ఘ్యము వడలలేదు. సంధిసమరూపనియే ఆ నేటలు తలచుచున్నారు.

లాయకుబాడ్లి అన్యస్థగ నుండుటచే యిరుబాటునందు నుండు పుచ్చుకొనుచున్నాడు.

ఇండియాకొన్నిలు.

భారతసభ్యుల రాజీనామాలు.

సర్ శంకరనాయగారు తమ ఇండియా సభ్యత్వపద వికీ రాజనామా ఇచ్చి నవంబరు నెల 18 వ తేదీని ఇండియాకు బయలుదేరెదరు. ఈ రాజీనామాకును ప్రభుత్వవిభాగమునకును ఎట్టి సంబంధములేదు. నాయకుగారు కొన్నిగ్రంథముల వ్రాయు నుచ్చుటకై తమ పదవికి రాజీనామా ఇచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది.

భూషేంద్రనాథ బాసుగారు కూడ నవంబరు మాసము లోనే ఇండియాకు వచ్చెదరు. వీరు తిరుగ ఇంగ్లాండునకు వెళ్లెని తెలియుచున్నది. మూడవ భారతీయసభ్యుడగు ఆహుదుభాగ్ గారు, విద్యార్థివిచారణసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడినందున విచారణకై ఇండియాకు రానున్నట్లులే యున్నారు.

నాగపంతువు పుత్రిక సిద్ధా విశేఖరుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇండియాకొన్నిలు సభ్యత్వమునకు శంకర నాయకుగారు రాజీనామా ఇచ్చిరి. వీరి స్థానమున ఎవరు నియమింప బడుదురో గట్టిగ చెప్పలేము. బొరబాయి వాస్తవ్యులగు దేటాబుగారును, చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు మోరల్ రామచంద్రరావు గారైన ను నియమింపబడుదురని ఎంతో గలగు. రామచంద్రరావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున వైటు హానరులు శ్రీనివాసకాశ్రిగారు మాంకోగుగారు ఆసరించుచున్నారు.

శంకరనాయకుగారు ఇండియాలో నొక ఉన్నతోద్యోగమునందు పనిచేయుటకై వచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. రానున్న ఎన్నికలలో మాంకోగుగారు విజయము గాంచి ఇండియాకొద్దర్యుగ నియమింపబడినచో శౌరభియులగు శ్రీనివాసకాశ్రిగారు అరెకి సార్ల మెంటు ఆందెరు శ్రేణితిరిగ నియమింపబడుదురని ఊహించవచ్చును.

తురుష్కులు-గ్రీకులు

గ్రీకునేలలు యుద్ధముకల్ల మిగుల అలసియున్నవి. తురుష్కు వైఖ్యములను ప్రయాణపు కనుకులు చక్కగ తెలియకున గ్రీకుల దౌర్బల్యమును తమకు లాభకరముగ నుపయోగించుకొనుటకు కలసిలేకున్నది. ఈ సమయమున తురుష్కు వైఖ్యములకే తమ సొకకృష్టులు లున్నచో వారు గ్రీకునేలలను సముద్రమునందు ముంచివేసి యుందురు.

ఇటీవల జరిగిన యుద్ధములో 10 వేలగుండ్ల గ్రీకు వైనికలు మరణించిరి ఈ నెల 15 వతేదీ కాన్సుగాంతోకోపిలుయంద తంతివార్త పంపబడినది.

బ్రిటిషువారు జోకృము కలుగజేసికొనుట కాన్సుటాంటిన్లోపులులో మిత్రమందలివారికి వ్యతిరేకముగ కొందరు కుట్ర చేయుచున్నారని తెలిసినది. అందుకే పెండిటరనియను సముద్రమునందు బ్రిటిషు నావికాదళము బాన్సుకుళంకు చేరియుండవలయునని నావికాధికారులు తురపు బొనంగిరి.

నానాబాతసమితివారు, ఎన్నోనినూ, లక్షేవియూ కేళ ములను తమసమితి సభ్యులుగ చేర్చుకొనిరి.

అంటార్క్టికు మహాసముద్రపు రహస్యముల కనిపెట్టుటకై సర్. ఇ. సెకులుటగారి యాజమాన్యముక్రింద కొందరుతానూ హాకులు సంసిద్ధులైరి. క్రైస్తు అనుష్ఠీయనందు వీరందరు ఈ నెల 17 వ తేదీ ఇంగ్లాండు వదలి డక్షిణగోళమునకు ప్రయాణమైరి.

నారాముల తెలము

అతిశయిస్తాటి ది, కీర్త కాలమునుండి యుండునట్టి తిమరువాయువు, నడుమునోప్పి, కడుపులందును, నకుమునందును, మోకాళ్లయందును ఉండు నాతిరోగములకు, నాపు ఉండినను లేవండినను దీనివలన తక్షణం గుణముకలుగును.

Dr. W. N. Dixit, Merchant POONA CITY

హైదరాబాద్ నవసభ.

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 19:— ఈ దినము హైదరాబాద్ నవసభ 11 వ 80 నిమిషములకు సమావేశమయ్యెను. మధ్యరాత్రి ముల నారినవఱకు మహమ్మదు హుస్సేను ఖానుగారు కద్దరవస్త్రు ముఖ్య అధ్యక్షముగ భరించుచుండిరి; గాంధీజీగారి వెట్టుకొని యుండిరి. ఏమి ఈమహమ్మదుగారు రాజధాని ప్రమాణమును చేసిరి.

సంజానునొక ప్రభుత్వకాలమున చెరసాల కంపెనీన కర్రలువిసయమై రాజప్రతినిధిగారు ద్వితీయ తమ తీర్పును వెల్లడించునట్లుగాని (క) బిల్లియం వింకెంటుగారు భాగ్యవతు గారికి చెప్పిరి.

ఆయుధకావనపు నిబంధనలు కాపీయి కావనసభా సభ్యుల కనువ ర్తింపబంద చేయుచున్నట్లు కృష్ణస్వామిరెడ్డిగారు ప్రశ్నించగా, మేము రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు ఇందును గు రించి ప్రాసినాము. వాటిప్రతినిధిగారు అందగాక. ఈసమస్య కంప్లెట్ నగునని (క) బిల్లియం వింకెంటుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అంతట కొన్ని నిమిషలు ప్రవేశవెట్టుడెను.

ఇట్లు సభా సభ్యులు గ్రామములో కాంగ్రెసుసంఘము స్థాపించబడినది.

వాతావరణ పట్టిక

1921 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 20-వ తేదీ మంగళవారము

కాలము	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	వర్షపాతము
అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	89.0	80.0	...	28.21	29.10
అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	89.8	79.2	...	17.56	28.48
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	19.5	74.5	...	25.81	21.58
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	99.1	79.5	...	14.85	26.52
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	91.4	77.8	...	22.40	21.66
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	14.6	77.1	0.04	17.83	11.51
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	96.2	77.4	0.11	20.13	15.57
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	85.6	68.6	0.01	21.74	24.69
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	92.5	12.1	...	11.87	15.75
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	90.6	71.2	...	7.11	11.62
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	91.2	6.8	0.08	12.23	19.52
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	97.1	76.0	0.05	22.43	18.98
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	83.8	64.1	...	24.96	22.84
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	89.0	70.8	...	8.60	8.97
అత్యధిక తేలికపాటి గాలి	12.5	75.4	...	14.92	21.80
అత్యల్ప తేలికపాటి గాలి	99.9	72.7	...	84.18	24.51

కోరమాండ్ కోమందును చర్చాసభలలోను వాయు భాగము కొంచెము తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో కొంచె మెక్కువగాని అదేమాత్రముగాని కలదు. బొంబాయిలో మా నవాబుకంటే కొంచెము తక్కువగాను మిగిలిన ప్రదేశములలో కొంచె మెక్కువగాను గలదు. ఉష్ణము మామూలుగాను లేక కొంచె మెక్కువగాను గలదు. మధ్యమోష్ణ మన్ని ప్రదేశముల లోను మామూలుగ నుండెను. దక్షిణములో మాత్రము కొంచె ము తక్కువ. పడమటితీరమున పగటియుష్ణము చాలావఱకు కన్న కొంచెము తక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములలో సంతకన్న కొంచెమెక్కువ. పశ్చిమములలోను మైసూరులోను దక్షిణమున ములలోను రాత్రియుష్ణము చాలావఱకున్న కొంచెముతక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములలో కెక్కువ. వాయువునం దార్ద్రత అన్ని ప్రదేశములలోను కొంచెము తక్కువ. మలబారులో మాత్రము కొంచె మెక్కువ. సర్పాసభలలో కొన్ని ప్రదేశములలోను పశ్చి మతీరమునను అకాలమున మేఘములు ఒకమాదిరిగాగలవు. మిగి లిన ప్రదేశములలో తక్కువ. అంతటను వర్షము చాల తక్కువ. పశ్చిమతీరమున దంతటను గలదు.

అంతటా భారతమున ఉత్తరమున వాయుభారము తగ్గ నున్నను, అన్ని ప్రదేశములలోను వాతావరణము బాగుగ నుండ నున్నను.

ఎస్. ఆర్. యు. నెహ్రూ.
వాతావరణ కాండ్రాక్షకు.

ప్రేటుకొన్నిలునబ

నాయకుల ఆరెస్టులను గురించినచర్చ

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 19:— ప్రేటుకొన్నిలునబ ఈదినము తిరిగి సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నితరములు జరిగిన తరువాత, ఆలీసాదతుల ఆరెస్టులు, ఇతరుల ఆరెస్టులు, ఈవిధమైన రాజకీ యాందోళకులను ఆరెస్టుచేయుటయందు ప్రభుత్వమువారికిగల ఉద్దేశములు మున్నగువాని గురించి చర్చించుట సభాకార్య క్రమమును నిలుపవలసినదని కా. సర్ మేన్జీ దాదాభాయిగారు ఉపపాదించిరి. ఈ సమస్యయు విచారింపవలయును గాన ప్రశ్న కృత నందర్భ ములందు ఈ ఆరెస్టు లనుగురించి చర్చించుట క్రమముగానుండునా యని గా. భుగ్గి గారు ప్రశ్నించిరి.

క్రతుగారు:— హైదరాబాద్ స్పృతి 120, 121 (లి), 505 సెక్షనులక్రింద 7 మంది ఆరెస్టుచేయవలయునని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినారు. కేసువిచారణ కరాచీ నగరములో జరుగును.

అధ్యక్షులు:—వీరిని ఆరెస్టుచేయుటకు ఒక మేజిస్ట్రేటు సామాన్యముగ ఉత్తేశితచేసినాడా, లేనియెడల ప్రత్యేక చట్ట ముప్రకారము వీరిని ఆరెస్టుచేసినారా? మనము దీనిని కనుగొన వలయును.

గా. క్రతుగారు:—మహమ్మదాలీ, మకతాలీ, దాక్టరు కిమ్మా కీర్తిగులాం ముహమ్మదుగారు అనునటుగూ ఆరెస్టుచే యబడినారు. 5 వ సెక్షనుకు ఇప్పటికే చెరసాలలోనున్నాడు. కిమ్మాగారిని సెక్షన్ 121 క్రింద మదరాసు ప్రభు త్వమువారు మహమ్మదాలీగారిని ఆరెస్టుచేయవలయునని ఆజ్ఞా పించిరి కరాచీ మేజిస్ట్రేటుగారి వారంటును దెచ్చిన పోలీసు ఉద్యోగియుడు వచ్చునరకు మహమ్మదాలీగారిని అప్పటి చెర సాలయందుంచిరి. ఆ పోలీసు అధికారి ఇప్పుడు మహమ్మదాలీ గారిని పట్టుకొన్నాడు. కరాచీ మేజిస్ట్రేటుగారు వారంటుని య్యగా దాక్టరు కిమ్మాగారు సిమ్లాలో ఆరెస్టుచేయబడినారు. ఇంకొకవారంటును కరాచీ మేజిస్ట్రేటుగారు పంపగా బొంబాయి నగరములో మకతాలీగారు ఆరెస్టుచే యబడిరి. కాబట్టి కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులు వీరిని ఆరెస్టు చేయించలేదు. భారతదేశ రక్షణచట్టపు మూడవవిభాగము, లేక మరే యే ప్రత్యేక చట్టముప్రకారము వీరిని ఆరెస్టుచేయలేదు.

అధ్యక్షులు:— సామాన్యచట్టముల ప్రకారము వీరిని ఆరెస్టు చేసినారా? ఇట్లు జరిగినదని నేను గ్రహించితిని.

సర్ మేన్జీ దాదాభాయిగారు:— సామాన్య చట్టముల ప్రకారము వీరిని ఆరెస్టుచేసినారని వాచుబోధపడినదిగాన వాతీ ర్థమును ఉపసంహరించుకొనుచున్నాను. అంతట తీర్మానము ఉపసంహరింపబడెను.

గుంపులను పాల్గొన్నవారు తుపాకులనుకాల్పుట

ప్రజల సమాహమును పాల్గొన్నవారు తుపాకులను కాల్పువలసినదనిచూపుచు, కొన్ని సందర్భములలో ముందు హెచ్చ రింపవలయునని ఒకబిల్లును క్రతుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. అన్ని సంద ర్భములలో, అన్ని పరిస్థితులందు ఇట్లు హెచ్చరించుటకు వీలుం డదు. కొన్ని సందర్భములలో హెచ్చరించుటకు ప్రభుత్వాధికారి కి వీలులేకపోవచ్చును, అసాధ్యముగానుండవచ్చును. కొన్ని పరి స్థితులందు ప్రజలమాకకు, పోలీసుభటులకు పోల్టాబుజుగును నుండవచ్చునుగాన ప్రభుత్వమువారు “సందర్భమునుబట్టి వీలైన ప్రకార ము”ను వాక్యమును బిల్లులో చేర్చవలసినదని అని క్రతుగారు చెప్పిరి.

సయ్యదు రజా ఆలీగారు:—ఇట్లు చేయవలయునను నిబం ధన ఇప్పటి కావనములలో గలదుగాని ఇట్లు చేయ వుద్దేశించు వారుమాత్రము అందుగా నున్నారు.

సర్. ఊమర్ హామీద్ ఖాను:—ముకకు ఆయుధము లు లేనప్పుడు హెచ్చరించవలయునుగాని ప్రజలకందరికి ఆయు ధములున్నప్పుడు హెచ్చరించుట అనవసరము.

క్రతుగారు:—ఇప్పుడట్లు చేయవలయునని కార్యనిర్వా హక ఆజ్ఞగలదు. దానిని కావనముగా మార్పుచున్నాము. గా. రజా ఆలీగారికి ఆర్మెనదా?

రజా ఆలీగారు:—అయ్యో, అర్థమైనది. (నవ్వు). కొంత చర్చ జరిగినట్లుట బిల్లు అంగీకరించబడెను.

భారతప్రభుత్వపు వాణిజ్యంగకార్యదర్శి చాట్టిగారు జనివాకు వెళ్ళుదురు. జి. సి. వి. క్రతుగారు తాత్కాలికముగ ఆపనిని చేయుచుందురు.

మావలాల పుష్క

16-వ తేదీ వివరములు.

వలియతున్న ప్రాంతమున 29 మంది పరమనగడివద్ద 9 గురిని పట్టుకొనిరి. కన్న నూరునుండి సేన మోటారుబండిలో 15వ తేదీని యిర్రటికి వెళ్లెను. మలబారుకు మరలొంత సేనగూడ వచ్చెను.

17-వ తేదీ కొచ్చి లంలివార్త.

పొన్నాని తాలూకాలో జరిగిన అల్లరులు అనటి పాత సేరకుల వలననే జరుపబడినది కొచ్చిదివానుగారి ప్రకటనవలన తెలియుచున్నదని ప్రేటు కొన్నిలులో మా. కే. వి. రంగసాయయ్యం గారు తెలిసిరి. వారు చెప్పినదిసరిగాదు. పొన్నానిలో మావ లాలే అల్లరులు చేసిరి. నంబుదిగాయరు భూస్వాములను బెద రించిధనము పుచ్చుకొనిరి. కల్లుసారాదుకాణములను తగులబెట్టిరి

19 వ తేదీ జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము

పేరింటిలన్నాలో మరల చాలాదుకాణములను వెట్టిరి ధాన్యముకైరా పదార్థములు ప్రస్తుత మన క చట నున్నవి కాని యింకను రాకపోకల సౌకర్యములు సరిగా ఏర్పడలేదు పట్టించి ఓట్టిసాలెము వారి చాలవరకు నిరుషదమని చెప్పు వచ్చును. శ్రీకృష్ణపురమున దోపిడులచేయుటకు మావలాలు రాగా అచటి జమ్మిలువారి నెదిరించి తరిమివేసిరి. మాంగము మండేరిలకు వరము మావలాలు కత్తులతోను తుపాకులతోను సేనల నెదిరించిరి. 12-14 మంది మావలాలు హతులైరి. సేనలో యిద్దరికి గాయములు తగిలెను.

అస్పృశ్యత

శ్రీ ఆరవిందుని యభిప్రాయము

అయ్యా, నిన్నటిదినము శ్రీ ఆరవిందురొక సందర్శనము లభించినది. పది నిమిషములు వారిసమక్షమున కూర్చొనియుం డిమి. ఆపుడు మాటలసందర్భములో అస్పృశ్యతను గూర్చి మీ యమూల్యమైన సందేశమును తెలుపగలరా యని ప్రార్థించి రిమి. అస్పృశ్యత గావలయు ననుట ‘వాకా సెన్సు’ అనియు, అమానుష మనియు ఖండించిరి. అమెరికాలోని స్వీగ్లవరె దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులవలె మనము పంచమసాదరుల పట్ల ప్రవర్తించుచు వైదేశీయుల నిందించి స్వర్గార్థము గావలయు ననుట విచిత్ర మనియు నుడివిరి. కాశ్మీయుముగా అస్పృశ్యతను సమర్థించ రాదనియు, మతీయు కాశ్మ్ర మాయాకాలస్థితినిబట్టి ఏర్పడిన అప్పటి సంఘనియమ మనియు, సంఘనియమములు నిత్యములు స్థిరములు గావనియు, వెల్లడించిరి. ఎట్లయినను ప్రా మంచిక, వ్యవహారములలో వీరు మనకి యస్పృశ్యత ఉండరా దనియు కేవలము రత్నవేల్లెలకు, అతితపురుషుల కొకవిధముగా నొకానొక యవస్థయందు పోడింపవలసి యుండునేమో యనియు తెలియబడిరి.

పూర్వచారపరాయణులు బ్రాహ్మణుల మనువారు గాంధీ మహాత్ముడు కేవలము రాజకీయగురు వనియు, మతవిషయమునం - దాదర్శనాగ్రులు గాడనియు అందువలన అస్పృశ్యతను గురించి వారు పోరబడినారు గాన అది గ్రాహ్య ము గాదనియు నొక నవీనతర్కము వెల్లిబుచ్చుచున్నారు. కొంతవఱకు కర్మకాండనే త్యజించి సర్వసంగపరిత్యాగియై కేవలము సమాధియందు బ్రహ్మసందమున నిమగ్నులై పృథ్వి చేడ్డు పరిపూర్ణసాధనయం దారిలేక శ్రీ ఆరవిందురొక యభి ప్రాయమైనను ఈ పుణ్యపురుషులు దీర్ఘముగ నాలోచింపి హిందూమతమునకు కళంకము వాపాదించకుండురు గాక !

అం.-అం. చ. వె. కృష్ణ.

సంగడేశపు ప్రభుత్వమువారు తమవ్యయముకంటె ఆద యము తగ్గినది గాన తమకు కొంత ద్రవ్యసహకారమును గావలసి యున్నదని భాగవతులకు మును బంపిరి. మతము దుష్టలను కన్న కన్న “నూ

స్వరపాదుడు. కొద్ది మేల్మూలము గలవు.
నూటికి రూ 30 లు లాభము
The Kistna Sugar Works Ltd
ది కృష్ణాషుగర్
మిల్స్ (లిమిటెడ్)
మచిలీపట్నము.

(1918 సం॥ 100 ఇంచుల కంటే ఎక్కువ అయిన పండ్లను
ఇక్కడ కార్మికులకు చేయబడినది.)

మూలధనము రూ 5,00,000
షేరు 1-కి రూ 50 లు వా. 10,000 లు
వాటాలుగా విభజించబడినది.

సామెల్లించే పద్ధతులు

వాటా 1-కి రూ 10 లు వా. 1 న దరఖాస్తుతోనున్న
వాటా 1-కి రూ 15 లు వా. 1 న అట్లాంటిమెంటు అయినపిదప
యొన్న, తక్కినది రెండు వాయిదాల్లోకి విడిచి వాయిదాకు
వాటా 1-కి రూ 12-0-0 వా. 1 న యొన్న చెల్లించవలసి
యొన్నది.

ప్రొగ్రెస్

ఫ్యాక్టరీ కట్టడములపని ప్రారంభమై జరుగుచున్నది.
యంత్రములకు అర్జియం సంపాదించుచున్నది. యంత్రములు డిజిన్
బరువెల ఆ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియగును. ఫ్యాక్టరీ
(యంత్రాలయము) బందరులో కట్టబడుచున్నది. త్వరలోనే
ప్రారంభమగును.

మూలధనము—పూర్తి వివరములను గోరువారు
ప్రొఫెస్సర్ వై. రాం నిమిత్తము యీ దిగువ
అడ్రెస్సుకు వ్రాసిన బడయగలరు.

అడ్రెస్:—సం 11 రు తపాలాపెట్టె
మచిలీపట్నము.

నృదేశ వాస్తవికత వస్తువులు.

కట్టె కని! వెల సరసము!!

(ప్రస్తుతమైన ఉత్పత్తిలో తయారుచేయబడు చున్న
చిన్న, పెద్ద నెలల మడతాకులు, పేసాకట్టలు, బల్లెయి
కట్టలు, వివిధ విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడు చున్న
అన్ని నెలల యిత్తి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు,
ఇత్తిడి యినుప కలిపిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములలో
బంతో బస్తుచేయబడిన యినుపపెట్టెలు, కైరా సామానాలు
మా కర్మాగారమున తయారుగుచున్నది. (2081)

దరఖాస్తులు ప పిన భరణ తెలుపబడును.

కర్తవ్యాల సరసమైన కమిషన్ నియమమును.

రెంటి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
"ఇంద్రప్రస్థ" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ ctc
పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

మలయ చందనము.

గనేరియా అను పెగరోగమునకు మరారు.
పథ్యములేదు. పిరికాటిలో పనిలేదు.
ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు
విధముల పెగరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్యును. శ్రీలకును
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షసము.
ద్రవ్య 1-కి వెల 2-4-0

చందనమున కనుసానము) టెన్సు 3-0-0

బోదక
బోదకములను బో
దక 2-0-0
బోదకము
బోదకమును బోదక
ముక్. వి. మండినువానక.
ద్రవ్య C-12-9
గరం, (గోదావరి)

బంగారు గట్టిగొలుసు
(2081)
మనమబంగారుతో నిండానాణ్యముగా తయారుచేసిన
చేతి గట్టిగొలుసులు జత 1-కి తూర్పు మాను సువర్ణము వెండి
లు 10 సవరణ వరకు కూడ యుండును. కూలి జత 1-కి
రూ 12-0-0, ఇదేనమూనా యిచ్చేతూర్పుములలో బోలు గొలు
సులు కావలసివా తయారుచేసెదము. కూలి జత 1-కి 12-0-0.
ఇండియన్ జ్యాలెరీమాట్,
పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగళూరు సిటీ.

భూతభవిష్యద్వర్తమానములు
ఒక సంవత్సరమునకు వివరముగా బాతము
ప్రాయటకు రూ. 2-8-0
సామదాయకముగ జీవితచరిత్రము వివరము
గా మధ్యాంశములలో ప్రాయటకు 2-8-0
సంతానకళిత్ర, ఆయుర్వాయమును భజ
యునవిషయములు వివరము ఒకభాగ
ము ప్రాయటకు 2-8-0
5 సంవత్సరములు జాతకము ద్వారాభవిష్యత్తు
లలోను జ్యోతిర్విశోదని యను గ్రంథ
ముచితము 3-4-0
విడిగ్రంథము 0-4-0
(పోస్టుకర్పణ యందులో కలసియున్నది.)
(3123) వి. వి. ఆర్. కర్మ, కాకినాడ.

ప్రకటన (3120)
మా వద్ద 86 హార్సు పవరు హార్సు రీ ఆయిల్ ఇంజన్
అమ్మకముగల గలను. ముయూవారు ఈ దిగువ వివరమునకు
వ్రాసినయెడల యావత్తు విషయములు తెలుపబడును.
తమన వెంకటసర్వేను అండ్ తమన శ్రీరాములు.
విజయ

Vani Press, Bezwada.
(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ,
దేవనాగరి, అరవములో అచ్చు వ నులు,
బైండుపనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు
రమ్యముగ సరసమైన భరిలకు చేయబడును.
కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చిత్రకా
వారకును. ఒకసారి కరిక్షించి చూడండి
వాణీ ప్రెస్, బెజ్జవాడ.

KAPURIA OIL
THE IDEAL HAIR TONIC
మిక్కిలి ప్రవృత్తిగల యిండియా జీవమునందు మెదడునకు చురుక గలగుట
నామోద్యము వడలబడును. మెదడుకత్తి హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకల మెరుగ
నగు విగనిగలాడుచుండునామోద్యము ప్రతిష్ఠియును ప్రతిభకమును ముఖ్యముగా
కాపూరియా ఆయిలు (రిజెప్టెడ్)
తలవెండ్రుకలకు హానికర యిండియన్ కలిగించి దానిని బాగుగా మెరుగుటకు
ఈ ఆయిలు తమనామోద్యము కలది. ముందు బోగొట్టును. కొండములకు వట్టు
బంతో మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవలదనమును కలిగించును. పని మొద
నిండునకు కండ్లకు కలకు యిచ్చును. బోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును
కాపూరియా ఆయిలు గలనామోద్యము ప్రతిష్ఠియును, శ్రీలకును ప్రభువు
అనియ్య పెట్టుచుండికి ముహూర్తము మొనరించింది.
నేడు మీ మనముగలనామోద్యము.
వి. ఒకబుద్ధి 1-0-0 వి. పి. చార్జి 0-8-0 అనాము.
మానుముద్దు 2-10-0 వి. పి. చార్జి 0-12-0 అనాము.
నామోద్యము.
వి. పి. సుజితార్ధర కమిషను రు. 0-2-0 ప్రత్యేకము.
అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్ అండు తెమికలు కంపెనీ.
155 బాన్సుమనీడు, బాంబాయి.
D 126 W 100.

నమకము (1842)
బంగారు వెండిరత్నములు
నగలుతో ఇతర వస్తువులును
నాణసు యిచ్చిన వస్తువులను
వైకమా ఇవ్వబడును
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, చైనాబజారు రోడ్, మదరాసు.
మన నాణ్యముగాను పూచీతోడ నరియైన భరణకు
తయారుచేసి విక్రయించుటకు వుంచబడును. తయారున
తనివాటిని అతిశ్రద్ధాగా అర్జును మీరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి అర్జును యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

ముఖ్య గవనింపు.
1920 వ సం॥ 100 అంగుల కంటే ఎక్కువ
తేలి మంచి అన్ని భరిల మార్చబడినవి.
The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.
ఇచ్చి కొలలలు వనునెరించి మిక్కిలి నచ్చు
కముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లును
అయ్యేర్యక పోషకములను తయారు చేయ
బున్నాము.
హిందూ విశేషమునకు జరిగిన ఆయు
శ్శుక వస్తు వకర్పణము బెన్జిటిలో బంగారు
వకర్పణము బహుమతిగా నిచ్చియున్నాడు.
ప్రతి కలిగి విలాసమునకు వ్యాపికి
ఒకలవట్టి కంపెనీ.
జాండా వర్తమానకర్
వర్తమాన
అయ్యేర్యక మూలధనముల జేయబడు.
(318) బాంబాయి సం 13.

ముఖ్య గవనింపు.
మోగ్యకాన, తమిళము. 2941
(1) కాకటకునందును, ఉర్దూ హిందీలో నాలుగు
మలెకాన్ ఉత్తర ఉత్తరములనుండి. మంచి అంశ
కలిగియును. కలమునకు (వకర్పణమును)
మె. ర. } రాగానమే. క
16-5-21 } 85 జిల్లా అంశ నెలలో

